

Readying Ourselves for אור, אר, אר and אור כר' ויקרא/החודש אדר

א

צדיק

פרשת ויקרא

פרי

פרשת ויקרא

דרבה, ומקרא קודש זמין לאתר דאקרי קודש כמו שכתב בזהר הקדוש (אמור צ"ג ע"ב) אך הקריאה וההכנה הוא גם כן מצד השם יתברך, שנותן חשק בלב ישראל, כי ענין קריאת שמו הוא התעוררת הנפש כדאיתא בכתבי האר"י ז"ל שקריאת שמו של האדם הוא שורש נפש חיה שלו, ולכן הוא מקיץ מן השינה כשקוראין אותו בשמו, מפני שמתעורר בו הנפש חיה שלו, ומה גם כאשר השם יתברך קורא אותו בשמו אזי נתוסף בו באותו שעה חיות חדש להנפש משפע הקדושה, ובלשון כפול הוא ענין זירוז ומיד כמו שנאמר ועל השנות החלום פעמיים כי נכון הדבר וגו' וממהר האלקים לעשותו, וזה שנלמד כאן שלכל דברות צריך קריאה מצד השם יתברך ושהאדם יאמר הנני הכנה מצד האדם לקבל שיהיה כלי מוכן ומוכשר להשראת הקדושה, מה שאין כן בנביאי אומות העולם כגון בלעם שלא היה נפשו מוכשר ומוכן להשראת הקדושה, כי הגם שהיה מבין ביקרות הקדושה עם כל זה בעצם נפשו היה מלא זוהמת הטומאה כידוע, ודיבור הנבואה מהשכינה היה דרך מעבר בעלמא בנפשו הטמאה בדרך ארעי וכדאיתא בזהר הקדוש (בלק ר"א ע"ב) על פסוק וכה תדבר, לא שייך גביה לשון קריאה ומעין השפעת שפע קדושה זו נשפע לנפשות ישראל בשבת קודש דבעי גם כן הכנה דרבה, וזהו לשון זירוז לשון חבה שזכר בתורת כהנים שהחבה גורם הזירוז, שכן אוהב מזורז לעשות רצון אוהבו, ואמר דבר אחר משה משה הוא עד שלא נדבר עמו הוא משה משנדבר עמו, והיינו שהוא ענין עונה

[א] **ויקרא** אל משה. ופירש רש"י ז"ל לכל דברות ולכל ציונים קדמה קריאה בלשון חיבה, אבל בנביאי אומות העולם נגלה עליהם בלשון ארעי וטמאה כמו שִׁנְאָמֶר וִיקָר אלקים אל בלעם, והוא מתורת כהנים דמפיק כן לכל דברות ולכל ציונים קדמה קריאה, ואחר כך מפיק בתורת כהנים דהשיב משה "הנני" מגזירה שוה מסנה, ואמר משה משה לשון חבה לשון זירוז, ואחר כך אמר דְּבַר אַחֲרֵי משה משה הוא עד שלא נדבר, הוא משה משנדבר עמו, וצריך להבין הא כל ענין גזירה שוה נמסרו הלכה למשה מסיני ללמדנו, ומה זה בא ללמדנו שהיתה קריאה לכל הדברות ומה נפקא מינה? מה דהוה הוה? וכעין שהקשו בגמרא (יומא ה:) ואף דאשכחן כהאי גוונא (בסנהדרין טו:) שור סיני בכמה, כבר הקשו שם בתוספות, אך באמת כל דברי תורה הם נצחיים ונוהגין בכל זמן, שהם לימוד לאדם לכל אחד בפרט, והענין בכאן שבא ללמדנו שהעיקר הוא מצד האדם ההכנה, וכמו שכתב בפירוש רש"י על מה שנאמר (יתרו) ביום הזה באו מדבר סיני מהו ביום הזה? שיהיו דברי תורה חרשים עליך כאלו היום נתנו, אף שזה היה קודם מתן תורה רק שבאו למקום שאחר כך קבלו שם התורה והיא ההכנה למתן תורה, ועל זה ההכנה אמר שצריך בכל פעם חשק מחודש לדברי תורה, ותמיד השם יתברך נקרא נותן התורה בהווה, ועל תורה שבעל פה כתיב דְּבַר אֲשֶׁר שִׁמְתִּי בְּפִיךָ שֶׁהָשֵׁם יִתְּבָרֵךְ נֹתֵן בְּלִבִּי יִשְׂרָאֵל וּבְפִיהֶם, ושבת דאיהו כללא דכל אורייתא כתיב ביה "הכינו את אשר יביאו" דשבת בעי הכנה

שלושים יום, ובזוה"ק כלה לא אעדי עטראה עד שלושים יום. ואינו מובן שהרי שבת קדושה גדולה מיו"ט ולמה לא תימשך ההארה משבת לכה"פ כמו מיו"ט. אך יש לומר היא הנותנת שבאשר קדושה גדולה מאד יש הפרש בינה לימי החול ביותר, ואין בכח ימי החול לקבל הארת קדושה משבת כמו מיו"ט. ויובן יותר עפ"י דברי הרמב"ן בטעם שאין מצריכין לבשמים במוצאי יו"ט כמו במוצאי שבת משום דרוח יתירה של יו"ט אינה מסתלקת, וכ"ק אבי אדומ"ר זצלה"ה הגיד הענין משום דשבת קביעא וקיימא ואין בה תפיסת יד אדם ע"כ אין לו לאדם קנין בה אבל יו"ט דבי דינא מקדשין ליה ויש לאדם חלק בו ע"כ אינו מסתלק, עכ"ד. ויש לומר דהיינו טעמא דנמשכת הארת יו"ט יותר מבשבת משום אמצעות רוח היתירה הנשארת אבל לא בשבת, והכל טעם אחד:

ויש עוד לומר עפ"י מה ששמעתי מכ"ק אבי אדומ"ר זצלה"ה כי מן הזמנים המקודשים נשאר הכל לפי ההזמנה וההכנה שהאדם מכין עצמו ליו"ט. והנה בש"ס גיטין (ע"ז). חד בשבא ותרי ותלתא בתר שבתא. ארבעה וחמשה ומעלי שבתא קמי שבתא. והיינו דכמו שההכנה לשבת היא ג' ימים וע"כ אין מפליגין בספינה פחות מג' ימים קודם השבת שאז חלה עליו חובת שבת, ע"כ מהאי טעמא נמשכה הארת השבת ג' ימים אחר השבת. וכן נמי באשר שואלין ודורשין קודם לחג שלושים יום, והמפרש והיוצא בשיירה בתוך שלושים חייב לבער שהלה עליו חובה הפסח. ע"כ נמשכת הארת החג לאחר החג שלושים יום וכלה לא אערי עטראה עד שלושים יום, וע"כ דעת רבי בש"ס גיטין שם לאחר הרגל שלשים יום, ובזוה"ק יש ליתן טעם לדברי הרמב"ן שרוח יתירה שביו"ט אינה מסתלקת ומשמע שאינה מסתלקת כלל לעולם. ואינו מובן למה תימשך עוד יותר מהארת יו"ט והיתה צריכה עכ"פ להסתלק אחר שלשים. דהנה כתיב (במדבר ו') ואחר ישתה הנזיר יין, ודקדק כ"ק אבי אדומ"ר זצלה"ה למה נקרא עוד נזיר אחר שמותר בכל הדברים. ואמר שגאון שנתקשר במעלתו טוב אין

היין מוזק לו. עכ"ד. ויש להוסיף בזה דברים. דהנה יין יש בו שורש גבוה חמרא דמנטרא. וכל הקדושות נאמרות על היין, אך באשר יכול להביא גם לדברים שאינם ראויים ומשחתים הדעת, כאמרם ז"ל (ברכות נ"ז סע"א) יין יש שותהו וטוב לו ויש שותהו ורע לו ת"ח שותהו וטוב לו, וע"כ נאסר לנזיר לגמרי, אבל אחר יתירה פרוש שלשים יום שוב לא יביאהו היין לדברים שאינם ראויים. כיון שהורגל בקדושה שלשים יום, והוא כת"ח ששותהו וטוב לו. וכעין זה נאמר אחר שהורגל עם הרוח היתירה של יו"ט שלשים יום כמסת ההכנה כנ"ל נקשרה עמו הקדושה שלא תפרד עוד לעולם. ומאחר שאינה עתידה להסתלק ההארה לעולם, שוב גם במוצאי יו"ט אין הנפש מרגשת כ"כ באפוקי יומא. אבל שבת שההארה אינה נמשכת יותר מג' ימים לפי מסת ההכנה כנ"ל, ועתידה להסתלק לגמרי אחר ג' ימים, ע"כ מרגשת הנפש תיכף באפוקי יומא שהיא מתעוררת להסתלק אחר שלושה ימים:

ולפי הנ"ל יובן טעם הפרש חוה"מ שיש בו הארת הקדושה לפניו ולאחרי. אבל שבת שאין נקרא אחר השבת אלא שלשה ימים, והם שאחר שלשה מתחילה הארת שבת הבאה. מ"מ אין הארת שבת זו מועלת עד שבת הבאה ואלו אית להו לפני ולא לאחרי, ואלו לאחרי ולא לפני, משא"כ בחוה"מ: והנה יש לומר דכמו בכלל כן בפרט דכל כמה שהאדם מכין עצמו ליו"ט בקדושה וטהרה לעומתו נשארת הארת היו"ט אח"כ, מה גם ביו"ט של פסח שכל ההארות של יו"ט זה הם רק בחסד ה' ואין לאדם חלק בו רק מה שמזמין א"ע לקבל הקדושה. מובן שהכל תלוי בהכנה ובכל רגע ורגע מימי החג צריכים הכנה לקבל קדושת החג ששופעת כל ימי החג בלי הפסק:

לך ואספת את זקני ישראל וגו' ואמרת אליהם וגו' פקוד פקדתי וגו' ושמעו לקולך. פירש"י מכיון שתאמר להם לשון זה ישמעו לקולך שכבר סימן זה מסור בידם מיעקב ומיוסף שבלשון זה הם נגאלין, והרמב"ן רקשה

ומנין להם שיאמינו שמה שמע משה בזה הזאת כמותם:

ונראה דהנה במכילתא (פ' בשלח) אתכם במצרים יפקוד אתכם

סוף. פקוד אתכם על הים יפקוד אתכם

פקוד אתכם במדבר יפקוד אתכם

ארנון, פקוד אתכם בעוה"ז יפקוד

בעוה"ב. נראה הפירוש שבאשר נצלה

כוללת כל מיני גאולות וישועות ליהודא

ימות המשיח כמו שמפורש במשנה

סופ"א) וחכמים אומרים כל ימי הדין

לימות המשיח שאז נמי תיזכר יציאת

והפירוש בודאי מפני שנוגע אף לימות

וכבר דברנו מזה, ע"כ נאמרה בשורה

בלשון כולל כל הגאולות. והיינו שכל

שעושה הקב"ה עם ישראל אין

הכוונה אלא שגוררים עוד נסים

על להבא עד עוה"ב:

והנה במה שהוצרכו לסימן איה

של אמת, אין הפירוש שמה

בזמן לבו ויכשף ויעשה אותות להם

ישראל ממצרים, כי על גוי אין להם

יודעין שממנו פנה ממנו יתד ואדיר

וגם המצרים אמרו זה כבמדרש

שלא רצו להשליך זכוריהם הם לא

שהחרטומים אמרו שאינם יודעין

מישראל או מהם, המצרים לא

ואמרו שאיש מצרי לא יגאלם לעל

ישראל בודאי אין לחוש שלא נחשד

על כך להוציא את כל הקהל להמית

ברעב ובצמא, ומה יתרון יהא לו

ובודאי הפי' שלא יבוא כה חיצוני

שקר בפי אחד מישראל, והוא לא יבין

אם הוא רוח שקר, וידמה לו שהוא

וכעין שכתב מהר"ם גלאנטי

השקר בזמן החורבן שהיו מוטעין

כדי לכלות ולאבד את ישראל

סבורין שהיא נבואה אמיתית:

והנה בש"ס מגילה (ג'): ויהי

וגו' והנה איש עומד לנגד

לאפיו והיכי עביד הכי זכר וישיב

הוא, שאני התם דאמר ל' כי אני

ודילמא משקרי, גמירי דלא מפיק

ר' אלכסנדר משה ראבינאוויטש פריער
האגער אסקולניץ

תקנה חכמים חודש אדר ברמיוא

③

חכמים

99/2 means
9

אברהם ליבניץ

ב. אי' בשם החידושי הרי"ם (הובא בס' ליקוטי יהודה חודש אדר) שחודש זה נקרא אדר, שבו מתחילין הניסים של חודש ניסן שהוא מלשון נ"ס, ואדר הוא תרגום של נס, שיש בו אותם הניסים בהסתר, עכד"ק. והיוצא לנו מדבריו הק' שאדר הוא בעצם הכנה לחודש ניסן, בחי' הכנה למצוה, וכ' בספח"ק דההכנה להמצוה גדולה מהמצוה בעצמה, ומאחר דכתי' (תהלים י"ט ט') פקודי ה' ישרים משמחי לב, הרי ההכנה לזה צריך להיות בריבוי נוסף של שמחה, וזהו משנכנס אדר, שהיא ההכנה לניסן, מרבין בשמחה.

ג. חודש זה מסוגל להמשיך נסים בטבע ולמעלה מן הטבע, וזה הרמז משנכנס אדר, אתוון גַּמְשִׁיךְ גַּמְס, שממנו נמשכים נסים ונפלאות.

ד. חודש אדר הוא זמן תשובה מאהבה, ואחז"ל (יומא פ"ו:) שבתשובה מאהבה וזונות נעשין לו כזכיות, וזהו משנכנס אדר מרבין – את הזכיות, בשמחה, ע"י עבודה מתוך שמחה ואהבה.

בגמ' (מגילה י"ג:) אמר ריש לקיש גלוי וידוע לפני מי שאמר והי' העולם שעתידי המן לשקול שקלים על ישראל לפיכך הקדים שקליהם לשקליו והיינו דתנן באדר באדר משמיעין על השקלים וכו', יש לבאר דהנה אי' בספח"ק תפארת יונתן (פ' פקודי) עה"פ אלה פקודי המשכן משכן העדות (שמות ל"ח כ"א) עדות שהשכינה שורה בישראל, כי כלל יש בידינו דאין הברכה מצויה אלא בדבר הסמוי מן העין (תענית ח:) שאין הקב"ה רוצה לעשות הנס בפומבי, וכשהדבר מנוי וספור הרי הנס נרגש, אך במקום השראת השכינה שם נעשים נסים גלויים, ואפי' בדבר הספור ומנוי אין שום חשש, כי אז נתגלה מלכותו ית', ובמשכן שצוה ה' למנות ולספור נדבות המשכן, ובכ"ז שרתה בו הברכה, הרי"ז עדות שהשכינה שורה בישראל, עכ"ד.

והנה ידוע דרשת חז"ל (חולין קל"ט:) אסתר מן התורה מנין שנא' ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא, והמן ידע כי הזמן זמן הסתר הוא, ורצה לספור עשרת אלפים שקליו, כדי שתהי' דבר המנוי

והספור לא תחול ברכה ה' שהמשיך זכות אותם שקי וממילא חלה הברכה גם ע

וי"ף דהיינו טעמא דחייב א יצא סוד (עירובין ס"ה) הברכה שורה אלא בדבר : שאז זמן השראת השכינה : לבסומי עד שיצא הסוד,

ואפשר לומר בדרך צחות מגילה פ"א ה"ד, א בדק

א"י דהנה כתי' (שמות כ"ה : תרומתי, ואי' בספח"ק עדיין לא נזכר לדעת אב נתעורר לתת הפעם, לא כ בחשק וחתלהבות, מזה נר ישראל כאילו כבר נתנו ה נדיבות לבם הטוב, וזהו ש כי הם כבר נתנו לפני שני ועדיין נותנים באותו היות למשרע"ה, ומזה ניכר מעל ובארם של נחש שקל ש

באחד באדר משמיעין : בפרקי דר' אליעז (מנצפ"ך) כולם לשונות של ישראל, וכ' בספח"ק שם

4

שם השם - שם קודם (ר' שמואל בן יצחק ל"ג)

יזהיה ביום הששי והכינו את אשר יביאו" _____ יא

אח"כ 1234567

"וזהיה ביום הששי והכינו את אשר יביאו"

ההכנות לשבת - ביטוי לציפיה לבואה

מצות השבת - ההכנה

איתא במדרש (שמו"ר פכ"ה, יב): "א"ר אלעזר בר אבינא: מצינו בתורה ובנביאים ובכתובים ששקולה שבת כנגד כל המצוות. בתורה מנין? שבשעה ששכח משה לומר להם מצות שבת, אמר לו הקב"ה (שמות טז) 'עד אנה מאנתם לשמור מצותי', ומה כתיב אחריו? 'דאו כי ה' נתן לכם את השבת'. בנביאים מנין? שנאמר (יחזקאל כ) 'וימרו בי בית ישראל במדבר בחוקותי לא הלכו', מה כתיב אחריו? 'ואת שבתותי חללו'. בכתובים מנין? שנאמר (נחמיה ט) 'ועל הר סיני ירדת ודברת עמהם', מה כתיב אחריו? 'ואת שבת קדשך הודעת להם', אמר להם הקב"ה לישראל: אם תזכו לשמור שבת, מעלה אני עליכם כאלו שמרתם כל המצוות שבתורה, ואם חללתם אותה, מעלה אני עליכם כאלו חללתם כל המצוות, וכן הוא אומר (ישעיה נז) 'שומר שבת מחללו ושומר ידו מעשות כל רע'".

ואם כה חשובה היא השבת, שומה עלינו להתבונן כיצד זוכים לקדושת שבת.

שורש הענין נראה כך: לכל מועד ישנה מצוה מיוחדת לו; לפסח יש מצוה, לסוכות יש סוכה וד' מינים וכו'. ומהי המצוה המיוחדת לשבת קודש שעל ידה זוכים בקדושת השבת? ישנה מצוה אחת - "וזהיה ביום הששי והכינו את אשר יביאו" (שמות טז, ה), ועיין בביאור הלכה (סי' רמג ד"ה והוא מכבוד) שזוהי מצוה מדאורייתא.

לקדושת השבת זוכים, אפוא, ע"י הכנת מטעמים לשבת - דגים, פשטידה. עוגה וכו'.

5

ספר ימות עולם (עזריאל וסיון קוצר שפאן אפי)

ר' יצחק ליוניאוו (ר')

קמט

הרה"ק רבי יחזקאל מקוזמיר

הרה"ק רבי יחזקאל מקוזמיר זי"ע

א.

הרה"ק הרבי מלובלין אמר על הרה"ק רבי יחזקאל מקוזמיר שיש לו צורת אברהם אבינו, והוא היה איש רחב וגדול וגבה קומה באופן היוצא מן הכלל, עד שבכובעו היה מקום להכניס שלשה ראשים, וכן המקל שלו היתה ארוכה מאד ["ממש א גוזמא"].

וסיים מרן זי"ע שהדורות מתמעטים ברוחניות – ובגשמיות.

ב.

את הדגים לכבוד שבת היה הרה"ק מקוזמיר מכין ומבשל בעצמו. פעם כשבא אורח לשבות אצלו בשבת, כיבד אותו שיכין את הדגים [שיאכל האורח] לעצמו, ואח"כ עירבו את כל הדגים לתוך קדירה אחת. בשעה שחלקו ביניהם, אמר לו הרה"ק רבי יחזקאל: "דאס איז דיינס" [= זהו שלך]!

פירש מרן זי"ע: הענין בזה הוא עפ"י מה שאמרו חז"ל (ע"ז ג.) מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת, וקדושת השבת נובעת מההכנה של ערב שבת, ולכן הבין הוא ז"ל מי הכין אותה חתיכה, ועי"ז חילק לו את שלו.

ג.

הרה"ק מווארקי שבת פעם בווארשא. הודיעו הרה"ק מקוזמיר שהוא ישלח עבורו את הדגים לכבוד שבת. בערב שבת לאחר חצות, נפתחו שתי הדלתות אצל הרה"ק מווארקי, ונכנסו עגלות מלאות דגים.

ד.

בנו של הרה"ק מקוזמיר שאלו פעם: "על זכות מי עומדת מדינת דייטשלאנד?" [שבאותה תקופה היו שם המון חפשיים].

לאחר זמן קצר, עקב סכסוך שהיה לו להבין עם ערל אחד, הוצרך לברוח ממקומו עד שהגיע בערב חג הסוכות לדייטשלאנד. הוא נכנס לביהמ"ד והיה בטוח שלאחר התפלה יזמינוהו אנשי העיר, ויתנו לו אכילה, שתיה ולינה.

ימות עולם

עולם העליון,
רואים שעוד

צדה לדרך,
ממעט הרבי
ישואלים אותו
באים עליו
בי כזה, חסיד

להיות חסיד

מר על הרה"ק

צו רעדען אין

הרה"ק רבי
ניגש אליהם
אז יהאם הוא

נביר, זאל ער
תנאה?]

הכנה
I know which
piece of fish was
prepared for/by who!

In who/what
sit does
sit survive/exist?

פרשת תולדות תר"צ

ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק. ונבין נא למה מבאר הפסוק ענד שאברהם הוליד את יצחק מה שכבר נאמר בפרשה הקודמת? ורש"י פי', וע"פ פשוט היה צריך לבאר זאת מקודם בלידתו של יצחק.

אמנם איתא מהרבי ר' אלעזר זצ"ל בהה"ק הרבי ר' אלימלך זצלה"ה, על הגמרא שאמר המן לאחשוורוש ואת דתי המלך אינם עושים, דמפקי לכלא שתא בשבת היום ופסח היום וכו', והקשה איך זה כלא שתא, שבת הוא רק יום בשבוע ופסח שבוע בשנה? ואמר בקדשו, שהיה כקוץ בעיני המן אותן ההכנות שעושים ישראל קודם כל מצוה, וממש כל השנה עוסקים בהכנות פסח וכל השבוע בהכנות שבת עכ"ל הק'.

כי כל מצוה גבוהה היא וא"א לו לישראל שיבא אליה בפעם אחת, ורק כיון שעושה אליה הכנות כל הכנה היא עליה והתקרבות אל המצוה עד שבא אליה. משל למי שעולה להר גבוה, האם רק בשעה שנמצא כבר על ראש ההר נאמר שעלה, גם כל פסיעה ופסיעה שפוסע עליה היא, ואף כשעומד עוד באמצע ההר כבר עלה להר למעלה מכל העם הנמצאים בארץ ובאם לא היה ההר גדול יותר כבר היה עולה להר, נמצא שהוא כבר עלה להר רק שעתה יש לו עוד לעלות להר השני שנמצא מעל ההר שעלה כבר. כן כל ההכנות שעושה ישראל למצוה עשיות ועליות הן, רק שהמצוה עוד יותר גבוהה, ושוב עושה הכנות וכו' עד שבא למצוה.

כי איתא במדרש וכי מאי איכפת ליה להקב"ה בין שוחט ואוכל לבוחר ואוכל, הא לא נתנו המצוות אלא לצרף בהן את הבריות. שעיקר המצוות הן לזכך ללבן ולגלות את ישראל האמיתי, משל לבעל הגן שעליו לעשות מעשים אלו בגנו לחרוש ולנטוע לגכש ולהסקות ותכלית כל מעשיו היא להוציא את השושנה, ואם יעשה הכל ואת השושנה לא יעלה לא פעל כלום. כן העיקר הוא להוציא את איש ישראל האמיתי.

בעוה"ע יש הרבה קדושה, וגם הנשמה בעצמה שם עיקר קדושתה ותפארתה נגלה, רק שצריכים לגלות מין קדושה זו גם בעולם הזה בגוף מן האדמה, לא הרכבה בלבד שיהיו הנשמה והגוף דרים יחד הנשמה בקדושתה והגוף בנמיכותו, כי זהו בחי' רשעים בחייהם קרוים מתים, כי הנשמה גם קודם שבאה לעוה"ז חיתה רק שגם הגוף צריך לחיות בשעה שהנשמה נמצאת כאן, ואם הגוף אינו זולת לבוש להנשמה בלבד א"כ אינו חי, כי גם הלבוש בשעה שלובשים רואים שהוא ג"כ מתנענע ומ"מ לא נאמר עליו בשביל זה שהוא חי כיון שכל תנועותיו הם רק מן האדם שנמצא בו. רק שע"י התחברות גוף ונשמה יתגלה מין קדושה שלא נמצאת

The mountain is the whole of the world!

Can't reach the height of a mountain at once

Every bit of climbing the mountain is considered ascending the mountain!

גם בעולמות העליונים. מהם. משל לנר הדולק. שמן ופתילה, הן בתחילה שמאיר. ואלמלא חטא א לא היה הרכבה מבי' דבו ואל עפר תשוב שנראה א"כ לכאורה גם קודם ל היה עפר כי נשתנה לאח הרכבה מגוף ונשמה לכן רק כעין חלק שמן שנש רצוניו מחשבותיו צריכי

נמצא שעיקר המצוה שהיה בה מתחילה גוף זה גם בעולמות העליונים ו אף שג"כ עשה את המצוה הישראל הוא העיקר ועי' הכנות לעשיה בלבד שתו הן שאיש ישראל עשה זו ושוב אבר מחלק ישראל וזה ענין שאותיות ישרא רבוא אותיות לתורה. לא התורה, אלא שאנשים מי הן רק לגלות את האנש שהאותיות שבכתב ועסי לצרף בהן את הבריות, וב כמספר אברי גידי האיש

ואפשר זה רמז הנמר שהיה קושר כתרים לאות שלום לרבו א"ל היה לך נבין נא מה ענין שלום לאותיות. רש"י ז"ל פי' ולא כתרים כמו שאמרה

אבל ישראל נקראים ית' בקדושה שהם מגלים

הַלְבוֹת פֶּסַח סִימָן תכט

תכט שאין נופלין על פניהם בכל חדש ניסן, ובו ב' סעיפים:

א פּעקֶהס ו

א (א) *שואלין בהלכות (ב) פסח קדם לפסח (ג) (ד) שלשים יום: הנה (ה) ומנהג לקנות

פאר הייט

תקום פסח ונאפשר, משום דעקר תפנה ה'ה משום קרבות, תוס' בקבוצות, רק בשבת שלפני פסח שקורין שבת הגדול, צ"ן ב"ה ויבחי"י השעם, ועין ד"א ה'ה. ומ"מ מזה לכל א' ולספק בה' פסח שלשים יום לפני הפסח, ב"ה. ועולם דורשין בשבת הגדול בשאין

בְּאוֹר הַלֵּכָה

* שׁוֹאֲלִין וְכוּ'. בְּשׁוּר אֵיתָא שׁוֹאֲלִין דְּוִדְרִישִׁין, וְהָא בְּקִרְטָא
הַגְמָרָא דִּילָן בְּפִסְחִים דִּף וּבִבְכּוּרוֹת דִּף נַח, וּבְדִרְיָף
הַנֶּרְסָא שׁוֹאֲלִין לְכַד, וְכֵן הַנֶּרְסָא בְּצִבּוּדָה גֵּרָה וּבִסְגֻנְהִירָן י״ב,
וְלִקְאוּדָה אֵין בְּקֶאֱמָה מִנָּה בְּזוֹ, דְּבִנְיָה אַחַת הָאָה, לִשְׂא וְלִפְנֵן בְּהִלְכוֹת
הַפֶּסַח קִדְּם הַפֶּסַח, וְכֵן אֵיתָא בְּרִשִׁי רִאשֵׁי הַשָּׁנָה דִּף וּבִבְכּוּרָא קֶאֱמָה
קִינָּה שְׁהִי וְדִרְשִׁין בְּרִבְבִים בְּהִלְכוֹת הַפֶּסַח קִדְּם פֶּסַח שְׁלִישִׁים יוֹם.
אֲבֵן בְּרִין פֶּרֶק קֶאֱמָה דִּפְסָחִים פֶּרֶק קֶאֱמָה דְּמַגְלָה אֲמֵר, דְּמָה שְׁמָמָה
שׁוֹאֲלִין הֵינָּה, דְּבִנְיָה הֵלֵן אִם בָּאָה שְׁנִי תַלְמִידִים וְאֶחָד שְׁמָל
בְּהִלְכוֹת פֶּסַח, וְזִקְקִין לוֹ קִדְּם דְּהוּאָה בְּכָל שְׁמָל פְּעֻנָּה, אֲכָל אֵין
חִיבָא לְלַמֵּד שְׁלִישִׁים יוֹם קִדְּם הִלְכוֹת פֶּסַח, וְכָּךְ בְּפִסַּח גּוֹפֵא, וְהוּא
מָה שְׁשֻׁנִּינֵי: מִשָּׁה רַבְּנֵי עֲלִי הַשְּׁלוֹם תַּחֲנֵן לָהֶם לִישְׂרָאֵל שְׁהִי
וְדִרְשִׁין הִלְכוֹת פֶּסַח בְּפִסַּח וְכוּ', לְפִיכָּךְ דִּיִּק בָּאָן בְּלִשְׁוֹן שׁוֹאֲלִין
לְכַד: וּבְדִרְיָ הֵן דְּבִרִי תִרְשָׁקָא בְּסוּף פֶּרֶק דְּדִמְגְלָה, אֲכָל בְּמָה
רֵאשׁוֹנִים פְּלִיגִי עֲלֵיהֶּ: רִשִׁי בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת וְחוֹסְפוֹת בְּפִרְקָא קֶאֱמָה
דְּמַגְלָה דִּף דְּוִהּוּקָתָה, בְּכָלְהוּ מְבָאָר לְהִדָּא דְּחִיבֵי לִירְשֵׁי מַקְדָּשׁ
בְּהִלְכוֹת פֶּסַח שְׁלִישִׁים יוֹם, וְכֵן בְּעִטּוֹר הַעֲמִיק הַנֶּרְסָא שׁוֹאֲלִין
וְדִרְשִׁין, וְכֵן בָּאוּר זִרְעֵי הַעֲמִיק וְדִרְשִׁין שְׁלִישִׁים יוֹם קִדְּם, וְגַם
קֶשֶׁה מֵאֵד, וְהָלֵא בְּסִגְנְהִירָן י״ב מִשְׁמַע לְהִדָּא דְּהָאֵי שׁוֹאֲלִין
וְדִרְשִׁין הָאָה, בְּרֶאֱמֵר הַשִּׁים שֵׁם דְּהָלֵא מְפֻרְשָׁא דִּירְשִׁין, בְּהִלְכוֹת
הַפֶּסַח, דְּחִנָּא שׁוֹאֲלִין בְּהִלְכוֹת הַפֶּסַח קִדְּם לִפְסַח שְׁלִישִׁים יוֹם,
וְגַם עֵקֶר הַעֲנֵן מִנְּחָכ בֵּן, דְּאֵלוֹ מִפְּנֵי שְׁוֹנְקִין לְתַלְמִיד שְׁשׁוּאֵל
פְּעֻנָּה, לֹא שֶׁנֶּחֱ לִזְמַר דְּמִשּׁוּם זֶה וְתִלְכִּי בְּחֻמָּה, דְּאֵין בָּאָן פִּרְסוּם
כָּל כּוֹה שְׁמִשִּׁיב לְתַלְמִיד בְּשׁוּשׁוּאֵל, וְכִכֵּר רֵאִיתִי שְׁעִמַּד בְּחִי״ח עַל
הַר״ן מִסְּגִינָא דְּסִגְנְהִירָן הַגָּל וְכֵן הִפְרִי חֲדָשׁ, וְכֵן בְּעֵלֵת תַּלְמִיד עֲתִב
מִסְּגִינָא דְּצִבּוּדָה גֵּרָה דִּף וּלְעֵנָן עֲרִבּוּתָה, שֵׁם גִּסְבֵּן לֹא מִשְׁמַע
בְּדִרְיָ הַר״ן, שׁוּב בְּצִמְחֵי בְּשׁוּאֵלמוֹת שְׁמָל גַּמִּי בְּפִסְחִיתוֹת וְזֶה
לְשׁוֹנוֹ: וְתִלְכִּי וְיִזְמִין גַּמִּי פִסְחָא דִּירְשִׁין בְּכָל הַפֶּסַח, דְּחִנָּא
שׁוֹאֲלִין בְּהִלְכוֹת הַפֶּסַח קִדְּם הַפֶּסַח שְׁלִישִׁים יוֹם, וְכִיחוּתֵר מְבָאָר דִּף

שַׁעַר הַצִּיּוֹן

[illegible][illegible]

8

אנחנו ר' ישראל לווין ז"ל (נפ' ע"ר י"ג אלול תש"ז)

קדוש פרק ט"ו מ"ג ישראל (חלק ב') רג

1234567

נגזר להשאר בחיים וזו זווית האמתי, בגין כך דחה את ההצעה הראשונה באמתלא של פרנסה, אף על פי שלא היתה נוחה דעתו לעכב חתונה מחמת חסרון כס, כמשמע מעובדא הבאה.

כשהתמרמר בפניו יהודי כי אחד מיוצאי חלציו עומד לפני הנשואין, אולם לרש אין כל במה לעשות הכנות לחתונה, שאלו רבנו אם קבע כבר זמן חתונה. תשובתו היתה: „לא, כי אין לי הוצאות“.

וישא רבנו משלו ויאמר בצחות: „אנו מוצאים שהתורה קבעה מועד לחג הפסח. לכאורה, מדוע? היו צריכים לומר כי כל אחד ינקה תחלה את הבית מחמץ ובסיימו יקבעו את הזמן לחג הפסח, ברם לפי זה לעולם לא יסיימו את העבודה, על כן קבעה התורה זמן קבוע לחג ולעת ההיא כולם צריכים להספיק לנקות ולבער את החמץ.“

בדרך זו תנהג גם אתה, קבע זמן חתונה והשי"ת יעזור לך שתצליח להכין את כל הנחוץ לכך.“

מנהג היה בבית הס"ק, כי יום לפני החתונה עשו „סעודת חתן“, והחתן רקד עם הכלה כשכל אחד מהם אחז בקצה אבנט. ארע, כי לסעודה שלפני חתונת הגה"צ בעל „דמשק אליעזר“ זצ"ל בא החסיד ר' שמואל פוקס כשהוא לבוש בגדי חול. שלחו רבנו ללבוש בגדי שבת.

סיפר הרה"צ מוהר"ר ברוך זצ"ל מסרט כי מנהג היה במשפחת רבנו, שביום החופה ישב אחד הבחורים עם החתן וכאשר ראה שהחתן מתח ומתרגש, היה הלו משמח לבו ומפיג את המתיחות ולהפך, בראותו כי מקל ראש — היה צריך להטיף לו דברי התעוררות.

באחת החתונות הבין הגה"צ מוהר"ב זצ"ל כי הוא המיועד להיות שומר החתן והתחמק שהס"ק לא יראהו, אך למזלו, בעברו ליד חדר אביו הסתכל רבנו דרך החלון, קראו ומנהו כשומר החתן.

בישבם יחד התפתחה ביניהם שיחה רגילה ושכחו מכל ענין החתונה וערכו הגדול של היום. לפתע נפתחה הדלת ומרן זי"ע נכנס. הוא נשען לדלת, פנה אל החתן ופתח את פה קדשו: „הנך מבין, כתוב באחת מתפלות יום כפור... לכן ברחמך הרבים נתת לנו יום אחד בשנה וכו' לשוב לפניך ולכפר וכו' ולטהר וכו'. לכאורה קשה, וכי בגלל רחמנותו נתן לנו רק יום אחד בשנה? להפך, היה צריך לתת לנו עוד כמה ימים כאלה לשם כפרה!“

אלא אפשר להסביר זאת בכך: לא בנקל אפשר להגיע ליום הקדוש — מרבים בהכנות כל חדש אלול, עמלים בעבודת ה' בראש השנה, חוזרים בתשובה בין כסה לעשור, עד שהגשמיות נמאסה על האדם וכולו הפך לרוחני, ולכן אמרו חז"ל (ברכות ח:): כל האוכל ושותה בתשיעי מעלה עליו הכתוב כאילו מתענה תשיעי ועשירי. כל עת ההיא נמצא היהודי בהתרגשות, וכאשר מגיע ליום הכפורים

סימן י"ד

סימני הסדר

מי חיברו:

(א) בסידור עיון חפלה כחז המקור לסימנים של קדש ורחץ וכו' מר' שמואל מפלייזא מצעלי התוספות ז"ל, [אמנם באמת כבר נמלא במחזור וערי ה' פסח סימן ס"ב (דף רפ"א) על שם רש"י אלא שחסר סימן של יחץ, וגרסה דנחם צענות, ובספר האורה סוף הלכות פסח (דף נ"ב) מביא סימן אחר מעטם רבינו הגדול עיי"ש, ועין בספר מגיד משרים פרשת לו ד"ה אור ליום ג' שכתב ואפרישנא לך על דרך סימנא דקדש ורחץ וכו'], ועיין לעיל סימן ח' אות א' מה שדקדקנו בה.

אמירת הסימנים:

(ב) כתב בספר יסוד ושורש העבודה, סימנא מלחא היא צהני חמשה עשר מלות של הסדר קדש ורחץ כו' כי נרמזו בו סודות גדולים ונפלאים מאד, ועל כן בעבודה זו יאמר גם סימני צפה מלא, דכינו קודם הקידוש יאמר צפה מלא קדש, וקודם כרחילה הראשונה יאמר ורחץ, וכן כל הסדר עד נראה יאמר גם כן צפה מלא נראה עכ"ל. [ועיין בספר האורה (המוצא באות שלפני זה) שכתב למען לא ישנה אדם בסדר תיקון הפסח כתיקון רבותינו יגרום לו מסורה הללו מעטם

→ רבינו הגדול וכו' עכ"ל. ולענין אפשר לתת עוד טעם לשבח והוא דכל דבר שצדקושה לריך הכנה והזמנה כמו שבי' מג"א ריש סימן קל"ב כתוב צוהר ריש פרשת דברים שיאמר הב' לך ונצרך כי כל מילי דקדושה צעי הזמנה, ומה נוכחין צלשון אשכנז לומר רבותי מיר וועלין צענשין עכ"ל, וזה לשון הזוה"ק (דף קפ"ו ע"ב) אצרכה את ד' בכל עת וגו' ובי מה חמא דוד לומר אצרכה את ד' אלא חמא דוד דצעי הזמנה ואמר אצרכה, בגין דצעתא דבר נש יתיב על פתורא שכינתא קיימא תמן וסערא אחרא קיימא תמן כד אזמין בר נש לצרכא לקוצ"ה שכינתא אחתקנת לגבי עילא לקבלא צרכאן וסע"א אחתכפייא וסע"א לאו איהו בכללא, ואי לא אזמין בר נש לצרכא לקוצ"ה סע"א שמע ומכששא למיחוי ליה חולקא צהביא צרכה וכו' עכ"ל, ועל כן גם צליל הקדוש הוא תקנו קדמונינו ז"ל סימנים למאות החלויות בה, ועל ידי אמירתן צפה מלא לפני קיום כל מצוה הוי כחזון עולמו אל הקדושה והבין.]

והנה המנהג לומר כל הסימנים יחד לפני הסדר (לכד מה שאומרים שוב כל א' במקומו), ומראה דנכון לעשות כן כדי לעורר השומע לצד התינוקות על כל מה שנעשה צלילה הזכ ואז שפיר יקשה מה נשתנה הלילה הזה מאחר ששמענו כל סימני הסדר מקודם.

העלה רק מעט לפי מדרגותו הקטנה, ואשר היתה
היה להיחזק במדרגה היותר גבוהה משלמות נפש
היה ממנו, וכדן ואציהוא למטה מאחר, והענין
היה לעלות, ואשרן מחילה לעלות וכו', ככה כי
הואו אליו (ע') מורה נבוכים ח"ב פל"ג), כמות
הענין, וזינקוט (פ') יחדו) לפי כמו של כל אחד
הוא כבוד ה' כאשר אובלת, כי להצח את המקדש
הדבר שהעלצת נחלה צו, כי הדבר אשר נעשה
ה' מהרה בכל חלקי גופו, כי מלא מין את מעד
הין צו רק מעט חלקי את נעשה, הין העלצת
העט מעט לעצור ולסדוק צו כפי מה שחוק נעשה
העלצת הדבר הוא לפי כמות הכנת הענין העלצת
היה וכו' למחלה הרוחנית מכבוד העולה על ה' העל
היה זו, המומעט העלמה ה' מעט העלמה, ה'
ישראל, כך הו

ב"ב (ב) ויקחו ל' כשהאנקבל אדם חשוב אז משה
 אם הוא אדם חשוב ונקודתו, כך
 ה' האמר ג"כ באברהם ואברהם פה לחם צמקס :
 הם זכר ושני לאישים על ידי, ויקח צמקוס ריקן, נ
 ה' למר הצנוע צלצע אדום קרוי תולעת, ואצפ
 הים לצועים, וכן האמונים עלי תולע, צד נה
 ה' וחס ילדמו כחולע כלמר יסיו, השני והשלי
 ה' שניהם למר אלא שהחולע הוא למר לצופ
 הצנע צלצע ראשון הוא נקרא חולע, והלמר הצנע
 חולע, צנע מלוצעין זו אדום גרעינים הם רש פ
 (י) ועזים, כולם של עזים ולא עזים עזמים (תרי)
 ה' נקצה כלם, ולא יקשה לך ואם עז קצנע, ה
 ה' למר ידוע הוא נקרא כך, ואין ה"ד והגם
 ה' כר מלא מלמר זה והוא כך, ע"כ, ודברי כ
 ה' מ"ם לא לקימן לשון רבים, כמו תמים קדים
 ה' כדרי (דורס): (ו) שמן למאור, עד הזה פ
 ה' כחמלת הספוקים ותכלת ועורות חילים עד ו
 ה' שם, והענין כי כל המוצרים ו"ו הצד
 ה' צלל הרדפת ו"ו לא הוצאו מן הצדק רק
 ה' ע"ם רש"י (רד"ס): בשמים לשמן, לקט
 ה' והנשמים למאכל לחם זו ריש ערב.
 ה' קטורת הסמים, כמו וקמים לקטרת (ע"י הצ
 ה' מלת המעשה צוק"ק המפסיק יחד ש
 ה' מוסבה גם על הקטרת ה"ל להעמידה
 ה' הרים והנשם נקראים צממים סהם, ועני
 ה' וכן למר הכחוש ואת הצומם ואת השמן לפ
 ה' הזכיר שהצילו סמים, ואונקלס תרגם צממים
 ה' מוסבה גם על קטרת הסמים, וק צמ
 ה' עני"ם צבי חשא צקח לך סמים: (י)
 ה' על העצרת חוט צנצק, כי שני מיני חצצ
 ה' לקצנע צמלחה רק ע"י גומא, והם נקרא
 ה' מלצנים מוצות סהם נקוצים, ונקצ שלהם פ
 ה' קטן שחפתיו כצית מושב. הגם על שתי פ
 ה' לנקיזה ואזנים למלוי גומא וצוא סהם
 ה' ככל אשר אני מראה. אשכון צינייה לקצ

הנחי והאחרים, כי"א ענין הפירות והצינור, ור"ל אשר חכמי מפרש ונמצא לכס חוכן
ואפשר להסבין ענין תורה שצ"ע שם מורה דרך אשר והוא, כי שרש לו מאלוהים גם על
והתאחדות שני דברים יחד, כמו לו קו לקו (ישע"י כ"ח) שהוא לדרך חבור אל חבור, וזה
קו כמו תחלת הלווד לילדים נקראים וכתבים, ולפי"ז יהי מלת לו בבוראם זו ותדמה לבורא
בצילוף וי"ו צ"ח, אשר יורה אל התאחדות חלקים נפרדים והתקשרותם יחד בקשר אחיץ וזה
שלא יתפרדו כ"כ מהרה, כמו של תשלו לה מן הלצחים, שהם אגודות הסבלים והעומרים,
ומה דברי ר"ל, מלאך נחמים נחמים, היינו קטורים ואקורים יחד (צירלען), ומה הונח
מקומות שם ונחיה על כלל חקי ה' ומשפטיו, להורות על חיוז התקשרות האדם אלי' לבורא
פערצירלעקיטי, פערפליכטונג), וכל יעקב ללוות את ציון, אמרו צמכרשצ"י (ויחי ד' ר"ח)
דפקיד לון לגבי שכינתא לאתקשרא צהדי, כי האדם מתעצב חספי צרנו לעשות ושלל לבורא
והתורה מתעצב והרי כאלו רטנו קטור ומאוס צבלי חקי ה' ומשפטיו, ויהי לפי"ז שם
דומה צבורתו לשם חקור הרגיל דרז"ל (מן לאקר חסר על נפשו), אשר על הפכור יאמר
מותר (מענין מתיח אקורים), שצדק זה האדם קטור ומאוס לבלתי עשות כחפלו ורטנו (פערצירלע
פערפליכטעט, אונערלויצט), וצדק זה הותר קטור מאוס רטנו ויכול לעשות כאות נפשו (אשר
צודען, ערלויצט), ומה יאל לנו הצדל אשר צין פעל ליה המצור ציחם הגבול שאליו אל וזה
כמו כאשר ליה ה' ח"מ, וילו להם, וצין ליה המצור צימון הפעול את, ליה ה' ח"מ, כי המצור
ציחם הגב"ש הוא צמנית הפועל, יליח דבר הלוי מפי המלוה (צפעהל), והמצור ציחם
הפעול הוא צמנית הפועל והוא האדם, למיוז התקשרותו לקיים את הדבר (לור פפליכט
מאכט), ולשון לו על ענין התחברות והתאחדות מנ"י דרז"ל כי יאמרו (צרכות ז') כל העולם
כצדל אלל ללוות לזה, ואמרו (סוכה כ"ח) ארמן רמיקא ולווחן צמינא, ואמרו (צ"ק ט') ליה
דחם קגרים, וכולם לשון התחברות והתאחדות (אנהאנגען, אנהאליגען), וכולל ח"כ לומר
מורה הוראתו ג"כ ענין מתצרת (אנהאנגען, העפעט), וכמו שרגילין לקרוא שם זה הדברים
אשר סיום ומתייחס ספר לצד הענינים המדברים בקלרה חוץ גוף הקשר, ככה התורה שם
היא מתחברת ומתאחדת עם התורה שכתב לצד מלאכי" המעשים כמותם ורבים צמיחתם,
שם התחברות זאת נקראת שם מורה, וצמכרשצ"י (צחקות ד' קי"ג) אמר תורה שכתב וזה
שצ"פ חבורה חד חיון דא חבור דלא, ודא חבור דלא, וצ"י יתרו ד' ע"ח אחיזה חור
צדקת חלומים ואורייתא כדא דחלומים תורה שכתב ותורה שצ"ע; ומהתחברות תורה שצ"ע
התורה שכתב אמר צמכרשצ"י (שלל ק"ס ע"ח) חבור דא אורייתא מלא דאשתדל זה חקרי חסר
אורי"י חית לקביל אורייתא והיינו תורה שכתב ותורה שצ"ע ע"ש, ודע דלקחת צעלי לשון האפשר
יש צמון שרש לו ענין מורה דרך (וועגלייגער, דייטער), המודיע לעוברי אורח את דרך הפיר
והנכונה, וכן ליון אשר הינה על דבר המורה את הדרך, כמו הליצי לך ליונים (ירמ"י ל"א)
משמש ליה, וק"ס צלשון ערצי וסורי, ומה לדעתם כוונת המקרא הואיל הלך אחרי לו (הושע ה'
וכן שם מורה על החוק והמשפט חיו אלל הוראת דרך צמון המוסרי, כאשר רמז ע"ז שם
חולל"הק שרש לו, וזה יוצגו דברי לשון המסדרים האלקיים תחלת מוסף שבת "תכנת שם
לוי"ת פרוש"י" שהמכוון צמלת לוי"ת פרוש"י הורית לצד לנו פירוש משפטי שבת וקצננות', וזה
שפי' כאן והמורה על התורה שצ"ע, כי היא לנו כמורה דרך ללכת מישרים דרך משפטי התורה
וכוונתה האנושית כדעת המפוקק העליון יח', ולפי"ז חגרות והעלום (דא דייטונג, ערקלענד)
כי אשר שאמר לפני זה, ואחנה לך את לוחות האזן והתורה, הכולל כל מה שבתורה, וזה
שהוסף עוד לאמר והעלום, על כן הצינו זו הפירות והצינור הנמוך למשה צה, וספי' דבר
אשר כתבתי להורותם הוא צינור למאמר הקדום, אשר כתבתי מוסף על לוחות האזן והתורה
להורותם חזר על המורה. עיי' רמזין: (י) באש אוכלת, לדעתי חין המכוון צה להסוות ולדעת
את מראה כבוד ה' אל אש אוכלת צמיחתו, לאמר שהי' אכית הכבוד הנעלה יח' נראה לפי
הגמתי צגון וצמרת דוגמת המראה והגון הנראה לעין הגשמי משלהבת אש, דל"כ מה צא להוסף
צמלת אוכלת? ותלילה לנו להגשים כבוד ה' אל דבר גשמי, אלל צא להודיע חין ה' הפלא הגדול
הזה-מצור צו כל ישראל לראות את כבוד ה', שהוא ענין נפלא גם לשאר הנביאים, ולא זכו אל
רק אשר שאצריהם כדעצמו וכמות גופיהם כסלו ומלשו צה, כמ"ש צאצריהם חיתה משכה גדול
נופלת עליי, ורניאל אמר הודי נהפך עלי למשחית ולא עזרתי כח, ומה נשתנה צמענד הזה? וזה
צא המקרא להודיענו כי צמנת לא הינה כל האומה שום צמדתה שמה זו, רק כל אשר שם
הציג וראה צעין רומניתו ומראה רומנית אשר לפני מכוון הציג לפי ערך הכנתו צמלות נפשו
כי מי שהינה הכנת נפשו מועטת וקטנה להשגה רומנית, לא שלטה צו השגה רומנית מן הכנת
הנעלה

In
accord
with
your
prepa

הנעלה רק מעט לפי מדרגותיו הקטנות, ואשר היתה נפשו מוכנה יותר אל השלמות השיג יותר; כי משה להיוותו במדרגה היותר גבוהה משלמות נפשו, כאשר עליו ונגש משה לצדו אל הערפל, ואשר למטה ממנו, ונדד ואזיהוא למטה מאהרן, ושבעים זקנים למטה מן נדד ואזיהוא, וכמאמר משה מחילה לעלמו, ואהרן מחילה לעלמו וכו', ככה כל שאר העם כל אחד לפי שלמות נפשו ולפי הראוי אליו (ע' מורה נבוכים ח"ב פל"ב), כמות השגת הכבוד היתה לפי כמות הכנות הנפשות להשיגה, וזילקוט (פ' יתרו) לפי כמו של כל אחד ואחד הי' הדבור מדבר עמו, ע"ז אמר קרא, ומראה כבוד ה' כאשר אוכלת, כי להצת אש יתקנן ויתגדל כפי מיעוט ורוב חלקי כחות אשניים שצדק ששלמה נחלה זו, כי הדבר אשר צטעו הרבה חלקי אש צכחו, זו השלמה עולה חיש קל ומהרה בכל חלקי גופו, כי מלא מין את מינו ועורר לצבור והיתה לאש גדולה, אומם צדק שאין זו רק מעט חלקי אש צטעו, אין השלמה מתאחזת ומתלהטת זו כ"כ מהרה אבל מהלכת מעט מעט לצבור ולשרוף זו כפי מה שמוקן צטעו לקבל חלקי אש שחון ומנו, הנה כמות האש האוכלת צדק הוא לפי כמות הכנה הטבע שצדק אל קבלת האש, ככה צומעוד הכבד והגורא, כולם זכו למראה הרוחנית מכבוד הנעלה ע"ז הפלא, אבל כל אחד רק לפי הכנה נפשו אל קבלת השגה זו, המומעט בהשלמה הי' מעט ההשגה, והמראה הזה נחצה גם כזה, ועם לעיני כל ישראל, עין הרוחני והשגה:

כה (ב) ויקחו לי. כשהמקבל אדם חשוב אז נחשב הנותן כמקבל, כצדקוין נחנה היא ואמר הוא אם הוא אדם חשוב ומוקדשת, לכן אמר כאן ויקחו ולא אמר ויתנו (מ"ז), ולשון זה נאמר ג"כ בצדקה ואקמה פת לחם צמקום ואחנה, וכן צאליעזר עבד אברהם ויקם האיש נחם זהב ושיני למיידים על ידי, ויקם צמקום ויתן, כי הנותנים האלה חשבו אי"ע כמקבלים: ותולעת שני. למר הצדק צלע אדום קרוי תולעת, והלצע קרוי שני, כדכתיב אנשי חיל מחולעים, מלוצמים צדקים לצועים, וכן האמונים עלי תולע, צדק לצוע, וכן מוכיח אם יהיו מחליים כשנים כשג ילציו ואם ילדמו כחולע כומר יהיו, השני והשג שם של לצעים זה אדום זה לבן, אבל תולע ואמר שניהם למר אלה שהתולע הוא למר לצוע, והלומר הוא לבן צלל לצע (רש"י), והגר"א פי' הלצע צלע ראשון הוא נקרא תולע, והלומר הצדק מהתולע צעני זה שני, ורש"י פי' (שם צעני) תולע, לצע שלצועין זו אדום גרעינים הם ויש תולעים בכל אחד ואחד, וכ"כ הרמב"ם בחבורו: (ד) ועזים, נוה של עזים ולא עזים עזים (רש"י), ונעל הפדחון אמר עז מושלמת, עזים מחלים, לשון נקבה כלם, ולא יקשה לך ואם עז קרצו, והקריצו, אקצין קאי, ומשקל אשר יריעות עזים, פי' למר ידוע הוא נקרא כך, ואין הי"ד והמ"ם של רבים אלא כך שמו, וכן ואת כבד העזים פי' כר מלא מלמר זה והוא כך, ע"כ. ודברי טעם הם, וכבר מלאנו בלשון עברי מצינו שפוסט י' מ"ם לא לסימן לשון רבים, כמו תמים קדים זרים, וכן צמקל הכבד כמו למים שהוא ע"מ אביר כבד (רור"ה): (ו) שמן למאור, עד הנה מנה את הדברים צו"ו המוקף, זהב וכסף וגו', אף בתחלת הספוקים ותכלת ועורות אילים עד ועלי שיעים; וכאן יתחיל צלל וי"ו, שמן למאור אבני שם, והטעם כי כל המוקדשים וי"ו הציחו כולם יחד עשיר ואצין ראשיהם וקריסם, והבן שגפדו צלל הרדפת וי"ו לא הוצאו מן הצדק רק מן הנשיאים, וכמ"ס צוקלל והנשיאים הציחו וגו', ע"ש רש"י. (רד"ס): בשמים לשמן, לקח המשרשים הסמים הם לתרופה, כגון הלבוש והמלבוש; והנשיאים למאכל לחם זו רית ערז, לדבריהם אין הסמים בכלל הנשיאים, ופירוש, ולקטורת הסמים, כמו וסמים לקטרת (ע"י צפ"י הראש"ע והרש"ס), וכן משמע דעת מרים הטעמים שהטעים מלת המשחה צוק"ף המפסיק יותר מטעם השטח שצמלת צעמים, ואלו היתה חיצת צעמים מוסבה גם על הקטרת הי"ל להעמידו צטעם מפסיק יותר, ודעת הרמב"ן ז"ל שהטעמים צצעלי הריח והצטם נקראים צעמים סחם, ועיניו המוקדשים והידועים, וצמלת גם הסמים בכלל הצטעם, וכן אמר הכמוצ ואת הצטעם ואת השמן למאור ולשמן המשחה ולקטרת הסמים (לקמן ל"ה), ולא הזכיר שהציחו סמים, ואונקלס תרגם צעמים וסמים צלשון אחד צוקמיא ולפי"ז חיצת צעמים הכללת מוסבה גם על קטרת הסמים, וכן צתי"ע לפיטומא דמשח רבותא ולפיטומא דקטורת צוקמיא. עמ"ש צבי חשא צקח לך סמים: (ז) אבני שדה, ח"א אבני צורלא, וצורלא צלשון יין נאמר על העצרת חוץ צנק, כי שני מיני אבנים טובות הם, יש מהם הצלתי נקודים ואתן אי אפשר לקצטם צמלכא רק ע"י גומא, והם נקראים אבני מלואים כפי" רש"י שהאבן מולאת הגומא. ויש מאבנים טובות שהם נקודים, וצנק צלשם מעצרים חוץ של זהב כעין עומר ומעצרים אותו צומא קטן שמתחיו כצית מוטב. הנה על שמי מינים אלה אמר אבני שדה ואבני מלואים כלומר אבנים לנקיזה ואבנים למלוי גומא וצוה קרה תלונת רמב"ן מרש"י (הראש"ס): (ח) ושכנתי בתוכה, ככל אשר אני מראה. אשכון ציניהם לקבל תפלתם ועבודתם צאותם האופן שאני מראה אותן שכינתי

אנכי מפרש ומצא לכה חוכן מכוונם: והוא, כי שרץ לו מלכותו גם על התחצות (כח) שהוא לדיק חבור אל חבור, וקו ל"י מלת לו צהורה זו מתדמה למלת לו צדים והתקשרותם יחד צקשר חמיץ וזמן עד: שהם אגודות הסצלים והעמרים, והרבה ואפוקים יחד (צינען), ומה הנה צשאר על חיוץ התקשרות האדם אליו לעשות: צניו, אמרו צמכרש"י (ויק"ד רמ"ה) צצעו חפשי צרלנו לעשות ושלל לעשה חקי ה' ומשפטיו, והי' לפי"ז שם מליה סר על נפשו), אשר על הפוכו יאמרו לכה צוקר צלתי עשות כחפתי ורלנו (פערצונען) סר רלנו ויוכל לעשות כאות נפשו (אונט) ה' המסור ציחם הגבול שאליו אל ולמ"ד צסימן הפעול את, ליה ה' ח"מ, כי המסור צפי המלוא (צפ"על), והמסור צסימן צרותו לקיים את הדבר (לור פפליכט ג"ה) דר"ל כי יאמרו (צרכות ז') כל העולם ל"ה צלוחתן צסימא, ואמרו (צ"ק ט') לוח"ה בפן, אכשליעקען), ויכול א"כ לומר שם צמו שרגלין לקרוא צסם זה הדברים הצאים צרה חוך גוף הספר, ככה התורה צצע"ה המעשים צממותם ורבים צאיתותם, ועל צפקתי ד' קי"ג) אמר תורה צנכתה ותורה צדל, וצפי יתרו ד' ע"ה אחיהיב אורייתא שרה צצע"ה; ומהתחצות תורה צצע"ה ע"ה ול אורייתא מלא דלשחלל זה אקרי חצר וכי נע"ם ע"ש, ודע דלקח צעלי לשון האחרונים (ר), המודיע לעצמי אורה את דרך הישרה כמו הציני לך ליינים (ירמ"ה ל"א) הי' צ המקרא האילי הלך אחרי לו (הושע ה') קד צמונן המוקרי, כאשר רמו ע"ז צעל האלקיים צתפלת מוסף שבת "תכנת שבת לכו פירוש מעשתי שבת וקרבנותי, והי' מרה דרך ללכת מישרים צדק מעשתי תורה צום והמלוא (ד"ה דייטונג, ערקלצונג) והתורה, הכולל כל מה שצמחה, מהו זה והציאור הגמקל למשה צפה, ופי"ה דקרב: כתצתי מוסף על לוחות האבן והתורה: לדעתי אין המכוון צוה להשוות ולדמות והי' איכות הכבוד הנעלה ית' נראה לעי' הגשמי משלמה אש, דא"כ מה צל להוסיף אמר, אבל צל להודיע איך הי' הפלא הגדול צ צלאל גם לשאר הנשיאים, ולא זכו א"כ צהם, כמ"ס צאצרהם חיימה משכה גדולה פלרתי כח, ומה נשתנה צומעוד אזה? וזה צוה במדרגת השגה זו, רק כל אחד מה צצבור הש"י לפי ערך הכנתו צשלמות נפשו: לא שלטה זו השגה רוחנית מן הכבד הנעלה

יחזקאל

שיטתו הקדושה היתה שגם
ז הדת באמריקא, וכדבריו

(דברי תורה פ' תצא תשי"ח)

שולח לו עזרה מקודש דבר
(שמע ישראל ח"ז עמ' כ"א)

דצ"ל זי"ע בשנה הראשונה
שלום מסטראפקוב זצ"ל על
ל תקופת טבת בש"ק ושאל
והשיב הרה"צ מסטראפקוב
ז מתעברין מינה. (עטרת חיים)

והרה"ק רבי חנא מקאלאשיץ
ום רואים בחלום צורת צדיק
אין יעדער זאך מחלבש זיין
זיין [בגלל שהכחות הזרים
ם יכולים להתלבש]. (וסיים
אן א דורך גיין כמה חרשים
ז מאכט זיך אמאהל אז איך
נתאמת הדבר שיכול להיות
אם קורה איזה פעם שיש לי
דף קניח. ובדברי חנה השלם ח"ב)

מן האדמור"ר משינאווא
צריכים הרבה כסף לצורך
קשה שיתן לה מעות, ודחה
מאחיו הקדושים לשינאווא,
כי הנשואין, ולא עוד אלא
בעלה יותר ויותר שיעורין
כשהרצה הנ"ל דברי בקשת

דברי

חליכות וחלכות

יחזקאל

תבג

הרבנית לפני אחיו אדמור"ר, אז אמר לו, ומה אעשה הרי אני בוטח בה' שבדאי ישלח לי עזרו
מקודש, ושאל הלז, הלא הוספת שעורי תורה על שיעוריך, מכאן ראי' שאין עליך כלל עול
הוצאות החתונה כאלו, אז השיב לו אבי אדמור"ר:

דע לך אחי יקירי שיש טעות גדולה בין אנשי העולם אפילו בין יראי ד' ועובדי ד', כי
דעתם שאם יש לאדם דאגה קטנה אפשר להיות בוטח בד' משא"כ אם מוטל עליהם דאגה
גדולה שצריכים מעות הרבה או ענין אחר גדול אז כבר אברו מדת בטחונם בד'. אבל זו
טעות גדולה כי לפי דעת בעל חובת הלבבות הוא לגמרי איפכא מסתברא, דאם יש לאדם
דאגה קטנה על ענין קטן שיש קצת אופן על פי דרכי הטבע העולם להיות נעזר ע"י מעשה
אדם אז מותר לסייע בעצמו כמו שנא' וברכתך בכל אשר תעשה, אבל אם הדבר גדול מאד
ואין שום מבוא לבוא לעזר בדרך הטבע א"כ הוא פטור ממעשה אנוש ותחבולותיו ויש לו
להשליך יתבו לגמרי על השי"ת ולבטוח רק בהשי"ת שהוא יעשה לו הכל אשר לכול, כמו
שכתוב בטח עליו והוא יעשה שזה קאי על אופן הנ"ל שאין ביד האדם לעשות פעולות
לעזרתו כלל, אזי צריך לבטוח בד'. וא"כ תבין היטב שכל מה שהרבנות זוגתי להגדיל לפני
גודל הדאגות והון רב שאני צריך ראיתי שאין לי שום עצה בדרך הטבע ע"כ פטרתי מלעסוק
עפ"י הטבע, ע"כ השלכתי כל יהבי על השי"ת, וממילא נשאר לי יותר זמן לעסק לימוד
תורה"ק.

(דברי שלום. ענינים ושיחות)

שמעתי מפי מו"ר רבי יחזקאל משינאווא שענין המזוזה הוא בבחינת "בין שדי ילין"
שתולה בטחונו בשמו יתברך בלבד והשגחת השם היא לפי דבקות בו, כמו שנאמר (דברים
ד' ד') "ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום", כמו הפרי, שכל עוד דבוק הוא בעץ,
יונק הוא חיותו מלחות העץ, אבל אחר שנתלש הפרי הרי הוא מצטמק ויבש, כך צריך בן
אדם להשתדל להתמיד דבקותו בשמו יתברך ולא יסור מחשבתו ממנו. אז חיים כולכם נמשך
החיות והיניקה.

(הרה"צ רבי יחזקאל ראטער זצ"ל)

סגולה לפרנסה

הרה"ק רבי שלמה ליב מטיטשין אמר בשם הרה"ק משינאווא, שאמר בשם הרה"ק
מאפסא, שסגולה לפרנסה ללמוד שער הבטחון בספר חובת הלבבות. (ברכה שלימה דף י"ז ע"ב)

שמחת המצוה

בספר "פלא יועץ" (להגה"צ רבי מרדכי דוב מהורנסטפיל) סוכות דף קכ"ו: והנה שמעתי
מגיסי הרה"ק שיחי, שאמר בשם חותנו הק' מאוהעל זי"ע, שאצלו היה חזק מאד השמחה
שבחכנה להמצוה, ואמר (רבינו) דודאי כשהאדם עושה איזה מצוה מוצא אח"כ חסרונות שלא
עשאו כראוי בשלימות האהבה וטהרת המחשבה. אבל במה ששמח בזה שזכהו הקב"ה לעשות
ולקיים המצוה בזה תהיה השמחה גדולה בקרבו לאין שיעור, ומקוה להשי"ת שיוכל להשלים
המצוה כתיקונה.

הכונה
Performing the
mitzvah will have
joy, but the
joy - the
opportunity to
possibility to
do the mitzvah of
it is an endless
joy!

על תלמיד

בטור הביא המדרש⁹ שבין יום הכפורים וסוכות עוסקים במצות לולב וסוכה ואין עושין עונות והקב"ה אומר מה דאזיל אזיל כו'. והקשה בט"ז¹¹ איך יהיו ימים אלו יותר [גדולים] מסוכות עצמו שמקיימים גוף המצוה ונאמר¹⁰ ראשון לחשבון עונות ע"ש. אבל אין הדבר רחוק שיותר כח והצלה יש בהכנת המצוה מגוף קיום המצוה. אחד כי עשיות המצוה הוא רק לשעה וההכנה הוא לעולם. ועל זה נאמר (דברים ד, ו) ושמרתם ועשיתם וכפי מה שאדם שומר עצמו תמיד כדי שיהיה מוכן לקיים מצות ה' יתברך. כי בודאי כל היגיעה לשמור מהבלי עולם צריך להיות כדי להיות מוכן לקיים מצות ה' יתברך וכפי הטהרה יוכל לקיים המצוה. ועל ידי השמירה זוכה לקיימה ונשמר מכל דבר כמו שכתוב (קהלת ה, ה) שומר מצוה לא ידע רע. ועוד כי מי יוכל לקיים המצוה כמשפטה. אבל הרצון והכנה להמצוה הוא לעשותו כרצונו יתברך ולזאת ההכנה והשמחה לבוא להמצוה חשוב מאוד כנ"ל. ויש לדון קל וחומר ממה שכתבו ז"ל¹² הרהורי עבירה קשים מעבירה. כמו שכתבתי¹³ מדה טובה הרהורי מצוה שאדם מהרהר ומשתוקק לקיים פקודת ה' יתברך טובים מהמצוה ושומרים האדם ועל ידי זה אין עושין עונות כנ"ל:

Can he
preacher than the
itself

הרהור
is worse than
הרהור
good

[תרל"ז]

האזינו השמים כו' ותשמע הארץ (דברים לב, א). כי התורה שורשה בשמים וכחה להמשיך כל מה שבארץ עד לשמים. וכבר כתבנו במקום אחר¹ כי ב' בחינות אלו תלויין זה בזה כפי מה שאדם מקשר כל מצוה ותורה בכח השורש כמו כן מתפשטת עד למטה יותר. כי רום מעלה ורום מטה

תלויין זה בזה. וכל ענין הפרשה הוא לבאר כי בני ישראל צריכין להעלות כל הדברים הגשמיים ותחתונים. ולכן אל יפול לב האדם עליו במה שצריך לעסוק בדברים גשמיים ושפלים כי הלא הצור תמים פעלו (שם ד). וכמו כן האדם כולל כל הבריאה. וכן כתוב (שם ח) יצב גבולות עמים למספר בני ישראל. וכן הוא בפרט שיש בכל איש ישראל אלו ההסתרות שהם מכוחות כל האומות ואיש הישראלי צריך לתקנם. ימצאהו בארץ מדבר כו' יסובבנהו יבוננהו כו' (שם י). אף שכתוב שבחר בבני ישראל מימי קדם חלק ה' עמו כו' (שם ט). אבל עיקר המציאה הוא בעת צר והסתר מקום חושך אשר איש הישראלי מצפה להתגלות הקדושה בעולם הזה השפל. וזה נקרא ארץ מדבר שאין לו רק הרצון. וכן הוא עבודת האדם בחול וכשבא שבת קודש יסובבנהו בפריסת סוכת שלום. יבוננהו בנשמה יתירה שנתוסף דעת לאדם בשבת קודש כמו שכתבנו במקום אחר² גם בכל יום יסובבנהו בטלית וציצית יבוננהו בתפילין. שמצות הללו מאירין לאדם בכל יום בעולם הזה. גם אחר ראש השנה ויום הכפורים שאדם נעשה טהור אבל אינו יודע איך למצוא הארת הקדושה בעולם הזה שהיא כמדבר. לכן יסובבנהו בסוכה ויבוננהו בלולב שהוא המשכת הדעת. גם יבוננהו רמז לשמחת תורה כמו שכתב רש"י³ יבוננהו בתורה כו':

בספרי האזינו השמים כו' שנבראו לשמשכם ואין להם שכר ועונש כו' קל וחומר אתם. אף כי אין להם בחירה אך כי גם זה בכלל הבחירה שניתן לאדם שיוכל לבחור להיות ברשות הבורא יתברך ושיקח ממנו הבחירה. ואמת כי אין יכולין לתקן עצמו כראוי רק על ידי ביטול הבחירה ולא בחכמת אדם בלבד. וזה

¹ תרל"ד ד"ה 'ברשי'.

² משפטים תרל"ח ד"ה 'אלה המשפטים'; שופטים תרל"ה

ד"ה 'שופטים'.

³ דברים לב, י ד"ה 'יבוננהו'.

⁴ ספרי האזינו, שו.

שכתוב (שם טו) וישמן יבבשר ויין רק אף השן טובים רק ששוכח שזה שכתוב (שם) אלוה עשה חס ושלום ממדריגתו לעזרת ה' י

[תרמ"י]

בפסוק (דברים לב, א) י יערוף כמטר י

זה למטר כמו שכתוב וזה הגשם והשלג כו' כן ידע רואים כי הבריאה צריכה שתוציא האדמה כחה עי מזה יש לנו ללמוד כי נסיוע משמים. וכן הוא קמ"ז שחושב כל הפעול המכין לארץ מטר כו' ו אמרתו ארץ כו' (שם טו) ו ומסיים (שם יט) מגיד שזה באמת עיקר זה לישראל והוא התור שהאדמה לא תוציא נעזרת משמים. כן לב א עזר בכח התורה (שם) האדם. כמו שכתבו זה נימוח כו' על ידי התור וכמו כן הוא מעביר קש הרע שלכן יערוף כולל כמו שכתוב

בפסוק (דברים לב, טו-טז) לא דבר רק זה אם רק הוא מכס שאין ודברים הללו צריכין

¹ סוכה נב ע"ב.

² ב"ק ח ע"א; ע"ז ה ע"ב; תנא ד

³ ספרי האזינו, שו; ע"ע תענית;

⁴ ירושלמי פאה פ"א ה"א; ע"ע;

⁵ הברכה האמרת לאור קריא

⁶ אבות פ"ז מ"ב.

⁷ סוכות תרל"ט ד"ה 'ביום השם

⁹ טור אורח חיים, תקפא.

¹⁰ ויקר ל, ז; ע"ע תנומא אמור, בב.

¹¹ ט"ז שריע אורח חיים תקפא, א.

¹² יומא כט ע"א.

¹³ בחקתי תרמ"ד ד"ה 'במדרש'.

מחלה שלי היא באה מחמת חסרון אהבה, והרפואה לזה אינה במקלות ויסורים. רק א-ל נא רפא נא לך בהרואות לך "נועם" זיך. הרפואה לזה היא על ידי שאזכרה לראות בנעימות התגלות פניך. ואז תתחזק ותתרפא והיתה לי שמחת עולם. שמחה שכל העולם כולו כדאי בשבילו. שמחה של תורה, שמחה של אהבה עמוקה הדרת שיש לי רק עם דודי.

[הכנה]

גדולה הכנה למצוה יותר מהמצוה עצמה

כפלח הרמון רקתך (ו, ז)

אפילו ריקנין שבך מלאים מצוות כרמון (ברכות גז, א)

אם מלאים הם מצוות כרמון, למה נקראים ריקנים?

ויש לומר לפי המבואר בספרים הקדושים, שגדולה הכנה המצוה עוד יותר מהמצוה עצמה. ולפיכך - היה אומר החידושי הרי"ם - קוראים לליל ניסוך המים של חג הסוכות, "שמחת בית השואבה" ולא "שמחת ניסוך המים", אעפ"י שניסוך המים הוא עיקר המצוה. מפני שגדולה שמחת שאיבת המים שהיא ההכנה, עוד יותר מגוף המצוה שהוא הניסוך.

והאדמו"ר ר' אברהם מרדכי מגור זצוק"ל היה אומר, שמטעם זה נקרא שלוח הקן מצוה קלה (עיין רש"י דברים כב, ז). מכיון שהמצוה חלה רק בלי הכנה, וכדירשינן "כי יקרא" פרט למזמון. ומצוה שאינה צריכה הכנה, מצוה קלה היא.

בא וראה כמה גדולה ההכנה למצוה, ממה שדרשו חז"ל על הפסוק "ולקחתם לכם ביום הראשון" שנאמרה על יום א' דסוכות, דפירשו "ראשון לחשבון עונות", (מדרש תנחומא פרשת אמור). ובטור אור"ח סי' תקפ"א הסביר דלפיכך נחשב יום ראשון דסוכות כיום ראשון לחשבון עונות, מפני שג' ימים שבין יוד"כ לסוכות, טורד ועסוק כל אחד בקניית הד' מינים ועשיית הסוכה, ואין לו

"משכני אחריך נרוצה". דבמס' בבא בתרא (ע"ה ע"ב) מביאר דקנין משיכה בבהמה היא בשני אופנים. א' קורא לה והיא באה אליו, ב' הכישה במקל ורצתה לפניו. והבדל גדול בין ב' אופני המשיכה. דכשהמשיכה היא בקריאה אז הולכת הבהמה בכיוון הקורא. אבל הכישה במקל, אז אדרבה רצה הבהמה בכיוון ההיפוך מהקורא, כדי שתתרחק מהמקלות. וזהו מה שאמרה כנסת ישראל להקב"ה "משכני אחריך נרוצה". זה וודאי שחשקה נפשי שתמשיכני אחריך. אמנם תהי' המשיכה באופן "שאחריך נרוצה", שאלך וארוץ אחריך, דהיינו בכיוון הקורא. וזה שייך רק כשהמשיכה היא בקול והשפעת חסדים, ולא במקלות חס ושלום.

ועל פי זה יש לפרש מה שאמרה כנסת ישראל "ישקני מנשיקות פיך, כי טובים דודיך מיין" (שה"ש א, ב). ובמדרש שם "נשיקה בפה ולא נשיקה ביד". נשיקה היא מלשון התחברות כדאמרינן (ביצה י"ז ע"ב) משיקין את המים. והיינו שאמרה כנסת ישראל, "ישקני" מאד אני חושקת להתחברות. אמנם תהי' ההתחברות, נשיקה בפה - על ידי קריאה של חבה, שהקב"ה יקרא לי ואני אלך אחריך. ולא נשיקה ביד - על ידי הכאה במקל, שהיא נעשית ביד.

ובזה יש לומר שזהו כוונת הפסוקים. "מצאנוי השומרים (שהם אומות העולם) הסובבים בעיר, הכוני פצעוני נשאו את רדידי מעלי". אמרה להם כנסת ישראל לאו"ה, חושבים אתם שאתם מייסרים אותי מדעת עצמכם, אמנם תדעו שאינכם אלא כשלושים לעורר אותי בהכאות והפצעות כדי שאתקרב לדודי. אמנם! השבעתי אתכם בנות ירושלים אם תמצאו את דודי מה תגידו לו "שחולת אהבה אני". תגידו לו שאין אני רוצה במשיכה והתחברות על ידי הכאות והסתרת פנים, שכבר אינני יכול לעמוד בהם. רק תגידו לו שחולת אהבה אני. שאני צריך להמשיכה על ידי התגלות שכינתו. תגידו לו שכבר בא הזמן שימשיכוני אצלו כזה שישפיע עלי חסדים טובים כרוב רחמי וחסדיו. זמן שבו יגאלינו, ואתחבר אצלו על ידי החזרת שכינתו לציון עירו ולבית מקדשו בשמחת עולם.

דהיינו מה שאומרים בפומון "ידיד נפש", נפשי חולת אהבה.

”סיפור” יציאת מצרים – ענינו להאיר חשכת הגלות

מי זאת הנשקפה כמו שחר יפה כלבנה ברה כחמה איזמה כנדרגלות (ו, י)

בהגדה של פסח, מעשה ברבי אליעזר, ורבי יהושע, וראב”ע, ור”ע ור”ט שהיו מסובין בבני ברק, והיו מספרין ביציאת מצרים כל אותו הלילה. ובספרים איתא שסיפור הוא מלשון לבנת הספיר שפירושו הבהרה. שבהגדת דברים באופן סיפור, מרגיש השומע כאילו רואה כל המתרחש כמו עיניו. כאור לבנת הספיר שהוא כאספקלריא המאירה.¹

ובזה פירש האדמו”ר מסוקלוב זצ”ל מה דכתיב ”ויספר משח לחתנו את כל אשר עשה ה’ וגו’ ויאמר יתרו ברוך ה’ אשר הציל אתכם מיד מצרים” (שמות יח, ט). וקשה דהרי קי”ל באו”ח רי”ח סעיף א’ דאין מברכין על הנס אא”כ רואים את המקום שאירע בו

(1) ונראה דגם ”ספירה” הוא מלשון ספיר, שפירושו הבהרה. שע”י מה שמונים וקובעים כל דבר דבר על מקומו נתוסף יתר בירור ובהירות לענין, מאילו היה (מציא שלא במנין. ועפ”י יש לבאר ענינו של ”ספירת העומר”. דמבואר בספרים זמ”ט הימים שבין פסח ושבעות הם כנגד מ”ט שערי בינה, וכל אחד מהם כנגד שפירה ומדה אחרת. ובמ”ט ימים אלו צריך האדם לברר המדה שמכוון כנגד חספירה, ולעלות עיניו במעלות קדושות לקראת קבלת התורה.

ובזה ה” מתוך חידושי הר”י מה שהקשו המפרשים למה מונין מ”ט ימי חספירה כסדרן א’ ב’ ג’ וכו’. והלא כשאדם מצפה לאיזה דבר הדרר למנות לחיפ, וחינו עוד כמה ימים נשארים עד שיבא יום הצפוי לו. וא”כ ה” לנו למנות הייום ל”ט ואח”כ ל”ח וכו’. ותי’ דהעומר שהביאו בפסח בא מן השעורים (ענין ברשי” ויקרא ב, יז) שהוא מאכל בהמה (ענין רש”י במדב’ ה, טו). והוא רמו לבעור חומותיו שבאדם. וכדי לקבל התורה כתיקונו צריך האדם לברר ולתקן בהמיות זו עד שידכך להיות כלי הראוי לקבל דבר ה’. ולפיכך מונין כסדרן. שמונין הימים שזרחקו את עצמיותו ממדות הבהמיות, לעלות מעלה במ”ט שערי הבינה, לקראת יום הגדול שהוא יום מתן תורתנו. וזהו פירושו וענינו של ”ספירת העומר”. והיינו ל”חאיר את חשכת הבהמיות שבוטפו עד שיבטבץ בתוכו אור ה’. וזהו גם מה דכ” ו”שפירתם לכם”. שתאירו את החשכות הנמצא בכל אחד ואחד מכם כדי שתהיו מופנים לקבל את התורה כדבעי.

פנאי לחטוא. ורק מיזם ראשון דסכות מתחיל חשבון העונות. והלא דבר מתמיה הוא. הימים שקודם סוכות, שרק קונים בהם הוד’ מינים, ואינם רק ימי הכנה לעיקר המצוה, אמרו חז”ל שטרודים בהם עד שאין בו זמן לחטוא. ובחג הסוכות עצמו, בזמן שמקיימים עיקר המצוה בד’ מינים, אז מתחיל חשבון העונות! רק הוא הדבר שרמזו חז”ל, שגדולה הטרדה והעסק שיש בהכנת המצוה, עוד יותר ממה שיש בהמצוה גופא. (כשם ר’ דוד מטולנא).¹

לפיכך, ה” אומר האדמו”ר ר’ מנחם מנדל מפילץ, הדלקת הנרות שבמקדש מותרת בור, ואילו הטבת הנרות אסורה בור, (עיין ברמב”ם הל’ ביאת המקדש פ”ט ה”ו). אעפ”י שהטבת הנרות היא רק ההכנה לעיקר המצוה שזוהי ההדלקה. שגדולה ההכנה עוד יותר מהמצוה עצמה.

ועפ”י יש להבין למה החשיבו החז”ל ריקנים לאלו שמלאים מצות כרמון. שהרמון כל חשיבותו הוא רק מבכנים, ששם האוכל. אמנם סביבות האוכל, דהיינו הקליפה, אין לה חשיבות כלל, חורקים אותה לאשפה. וכמו שאמרו בחגיגה ט”ז ר”מ רמון מצא חוכו אבל קליפתו זרק. כך מצוותיהם של הריקנים – כרמון. (ובשחש”ר ד’, דהגירסא, ריקנים שבכם רצופים מצוות ומעש”ט כרמון הזה) עיקר המצוה מקיימים, אמנם סביבות המצוה, ההכנה מקודם, והשמחה לאחר, כקליפה נחשבת להם. ולפיכך נקראו ריקנים. שמצוה שאין לה שום הכנה לפני’ ושמחה לאחר, נעדרת היא מכל התלהבות ורוח. ומצוה כזאת מצוה ריקנית היא.

שיר השירים

"אמת מה נהדר כהן גדול בצאתו מן המקדש".

וכן י"ל לפרש כוונת חז"ל באמרם שהכתוב "מה יפו פעמיך בנעלים" בא לתאר עבודת העלייה לרגל, ואע"ג שבשעת ראיית פנים במקדש לא היו לובשים את מנעליהם, מ"מ הרי ביארנו שאין עצם העמידה בעזרה ממצה את תכליתה של עבודת העלייה לרגל, ומאז מתחיל עוד חלק חשוב של עבודה זו, הלא היא השיבה לביתו וידו אוזות בכל קניינו הרוחניים בלי רפיון. וחלק זה של העבודה שייך דוקא כשכבר שם על רגליו את המנעלים, וחזר אל קרקע העולם שמחוץ לבית המקדש, ועדיין הוא מחזיק בהשגותיו ועומד במדרגתו, אז "מה יפו פעמיך בנעלים".

(ז,יז) הדודאים נתנו ריח ועל פתחינו כל מגדים.

ובמדרש "הדודאים נתנו ריח" זה ראובן, "ועל פתחינו כל מגדים" זה נר חנוכה. וכבר דשו בה רבים לבאר מאמר תמוה הזה.

הנה יש בני אדם הדומים לפרחים הנותנים ריח טוב אבל לבסוף ימוללו ויבשו ולא ישארו מהם פירות, והם אותם האנשים אשר יפצחו בקול חוצב להבות אש בדברי תוכחה ומוסר וקנאות וכו', אבל אם באה השעה לקיים בפועל מה ש"נאה דרשו" אז אינם מוסרים נפשם, ולא הועילו כלום באמירתם כי לא יהיו מהם פירות. וכענין הזה מצינו אצל ראובן שאמר (וישב לז,כב) "אל תשפכו דם", (מקץ מב,כב) "אל תחטאו בילד", ואף שהעידה התורה שכל כוונתו היתה "למען הציל אותו מידם להשיבו אל אביו" הרי לא לקחו על כתפיו במסירות נפש על אף התנגדות שאר

(ז,ב) מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב חמוקי ירכיך כמו חלאים מעשה ידי אמן.

בחגיגה (ג.) דרש רבא מאי דכתיב מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב, כמה נאין רגליהן של ישראל בשעה שעולין לרגל, בת נדיב בתו של אברהם אבינו שנקרא נדיב וכו'. ויש להעיר ממתני דברכות (נד.) ולא יכנס אדם להר הבית במקלו ובמנעלו וכו', ואיך יתכן שלשון הכתוב "פעמיך בנעלים" שייך לרגליהם של ישראל בשעת עלייה לרגל, והלא כשבאים להר הבית שזהו עיקר עלייה לרגל, כבר אינם הולכים במנעלים כלל. (ובלשון המדרש איתא להדיא "מה נאו עקבותיך במסאנא").

והנה בנוסח תפלת המוספין תקנו אנשי כנה"ג לומר "והשב כהנים לעבודתם ולויים לשירים ולזמרים והשב ישראל לנויהם". ואינו מובן למה שייך ענין שיבת ישראל לנויהם דוקא אחר ענין עבודת הכהנים וזמרת הלויים? ויש לפרש שמדובר בכאן על שיבת ישראל לנויהם אחרי שעלו לרגל וראו עבודת הכהנים ושמעו זמרת הלויים, ששיבה זו עבודה גדולה היא, שישבו לבתיהם עם כל המדרגות וההשגות והעילויים שהשיגו בשעת עלייה לרגל במקום הקודש והמקדש. וכן כתוב אחרי חנוכת הבית שעשה שלמה בבית המקדש (מלכים א ח,סו) "וילכו לאהליהם שמחים וטובי לב", שאין עליית הרגל נגמרת בשעת היציאה מבית המקדש, אלא יציאה זו עצמה והשיבה לבית עם כל ההשפעות וההתלהבות של עמידתו בבית המקדש, בכלל עבודת עלייה לרגל הן. ודוגמתו מצינו גם בהכהן העובד עצמו, בנוסח סדר העבודה במוסף של יוה"כ

When you put your shoes back on!

How beautiful in shoes...

What? We don't wear shoes during Shabbat?

Take back to your home all the virtues you have acquired

18

עתה היה יכול להשאר בארץ ישראל, ולא מחזי כיוהרא, דהיה לו חבר, אך עתה הוצרך להרחיק נדוד.

מת מתוך השחוק וכו' מתוך הבכי וכו' בעי"כ וכו' יע"ש. בעיון יעקב הביא בשם ת"ח א' תירוץ על מה שתמיהין דהנסיון מורה דצדיקים גדולים מתו מיתת נשיקה אף בעי"כ. ותירץ הנ"ל דבהיות דעיקר יה"כ הוא התשובה, ושוב יום א' לפני מיתתו כמאמר התנא [אבות ב', י'], והיינו בכל יום דהיום שלא נדע יום הפקודה. וא"כ להצדיק שבדאי עשה תשובה ביום שלפניו, כל יום ויום הוא מוצאי יה"כ ודפח"ח. אכן יש להכריע דדברים הללו לא נאמרו רק ממי שאנו מסופקין וצריכין סימן זה, אבל בצדיקים גמורים שאין צריכין סימן אין אנו חוששים לסימנים אלו. ויש להוכיח זאת, דא"כ איך קאמר דמת מתוך הבכי סימן רע, ורבי בכי בשעת מיתתו ואמר אתורה ומצות קבכניא, וא"כ איך נוכל להחליט בשאר המתים מתוך הבכי. אע"כ דרך מאנשים ממוצעים נשנה ברייתא שלפנינו.

ר' חייא הוה עומק כמציאות הוה וכו' ורבי סבר לא אפגריה ע"כ. עפ"י ש"ס. ברמב"ם פ"ג ה"ד דתלמוד תורה פסק דאם היה לפנינו עשיית מצות ותלמוד תורה, אם אפשר להעשות המצוה ע"י אחרים לא יפסיק לימודו, ואם לאו יפסיק לימודו ויעשה המצוה. וכן הועתק בשו"ע י"ד רמ"ו סעיף י"ח. ומקורו ירושלמי פ' אלו עוברין [פסחים פ"ג ה"ז דף כד, א], ובריש חגיגה [פ"א ה"ז דף ו, ב]. ולפ"ז יש להבין על ר' חייא דהיה גדול מכולם בתורה, עד דאם לא היה נח נפשיה מקודם היה נעשה לראש ישיבה, למה לא הניח מצות אלו לאחרים. ודוחק לומר דלא היה אפשר ע"י אחרים. ומתוך מה שאכתוב בסמוך יש ליישב זאת.

דאיתנין כיתנא ומתנין שיתא פירי לשיטת ינוקי וכו' יע"ש. כל המפרשים י' תמהו למה לי כל ההכנות התמוהות הללו, מזריעת הפשתן, מכמורת, צידה, תיקון הקלפים, וכתובת המגילות, ביגיעה בלי שיעור, ולמה לא היה לוקח ה' חומשים, ושיתא סדרי משנה כתובים, אתמהה. ושמעתי בשם הגאון ר"א מוילנא דכל זה היה צריך ללמוד התינוקות באמרו (ואם קבלה הוא נקבל) דנמצא בספרי הקבלה דע"פ הסוד ריבוי ההכנות למצוה מגדל ומרבה קיומה והעמדתה, ובדרך זה התינוק לומד יותר, ע"כ עשה כל ההכנות בעצמו. — והנה אין לי שום עסק וידיעה בנסתרות, ולא אוכל לדעת אם אמת נמסר ההקדמה והפירוש עפ"י מהגאון הנ"ל, או אם שקר ענו בי בשתייהם. אכן בדרך נגלה והשכל הפשוט מצד עצמו אמת ונכון, דאם התלמיד רואה כמה יגיעות יגע המורה בהכנות בעדו, יטה לו יותר לב ואוזן. ושמעתי מהגאון הנ"ל, ע"פ ההנחה הנ"ל, פירוש

הפסוקים אצל דור ההפלה. דכתיב (בראשית יא—ג) "הבה" גלבנה לבנים. (ד') ויאמרו, "הבה". (ה') וירד ה' וכו'. (ו') "הבה" נרדה וכו'. בכפילת מלת "הבה", ולשון "נרדה", אצל מי אשר מלא כל הארץ כבודו מטה ומעל. ואמר הגאון הנ"ל, דההכנות מועילות לחיזוק בין למדה טובה בין למדה רעה זה לעומת זה. ודור ההפלה רעים וחטאים, לא די להם לבנות מגדל, רק גם לעשות ההכנות והזמנות מקודם. ע"כ אמרו, "הבה" (נכין עצמינו), דהלבנים עצמם הם ההכנה בפועל, ו"הבה" היא הכנה בכח, ועוד הפעם, "הבה נבנה העיר". ולזה השיב הקב"ה גם אנו נכין ההכנות לבטל מעשיהם, בתחלה הכנה לרדת (הבה נרדה נא). וע"פ הנ"ל מיושב מה שדקדקתי בסמוך, אמאי לא הניח ההכנות לאחרים, דהא ההכנות הם מחלקי הלימוד ומתועלתה.

תוס' ד"ה אותו היום וכו' הרב ר' חיים כהן היה אומר וכו' יע"ש. וע"פ תירוץ של ר' חיים (המובא באורך יותר בר"ן) נלע"ד ליישב א' ממדרשים הנפלאים בתכלית הפלא, הובא בילקוט פ' שמיני (י' ו') מכאן אמרו אין הכהנים מטמאים למתים שהרי אלעזר ואיתמר הכהנים לא נטמאו להם ומי נטמאו להם הלויים עכ"ל. וכל הרואה משתומם על הפליאה זו להוכיח, "מכאן", אגב גררא" מה שהוא פרשה מפורשת באמור [ויקרא כא—א]. ולא די לנו במבוכה זאת כי אם נראה ח"ו כדברי בורות, באשר לאחים לא די שמותר כי אם מצות עשה להיטמא, יעוין בקרבן אהרן, ובזית רענן, ובאורך בשו"ת מקום שמואל סי' פ"ה. ועם כל הדחוקים והתפולסות בתשובה ההיא, לא נמלט מתמיהה א'. והנה כבר יישבתי מדרש פליאה הלזו במקום אחר בצרוף כמה מדרשים אחרים [א"ה, עיין בשו"ת רבנו חאה"ע"ז — חו"מ, פ' שמיני פרק י', ד'].

ועתה נלענ"ד דהנה מותר לדרוש טעמי דקרא רק בדרך טעם, ולא להוציא ג"מ, כמו שעשו כל הראשונים ואחרונים בתתם טעמי המצוות. וי"ל דטעם היתר הטומאה לקרובים הוא משום שהוא בגדר מת מצוה, דהרחוקים שלא ירשו נכסיהם לא טמאו להן. וכ"כ הר"ן כאן [בדפי הרי"ף סא, ב] דטעם היתר לטמאות לנשיא הוא משום שהוא בגדר מת מצוה. והנה במצוה גדולה כזו אשר גם כהנים מותרים לטמא, בודאי לא יתירשלו בה, וישתוקק כל אחד לזכות בה. ובהיות כי נדב ואביהוא היו גדולים מאד, וכמאמר משה לאהרן, "עכשיו אני רואה שהם גדולים ממני וממך" [רש"י ויקרא יג—ג], לכל הפחות [הם] בגדר הנשיא, ואלעזר ואיתמר הם משרתי עליון כמש"כ וימצאו בני אהרן וכו' [שם ט—יב]. ע"כ צוה השם שלא יתירשלו מעבודתם המקודשת לשמים, באשר בודאי ימצאו קוברים אחרים,

רבי שבתאי נחומביץ זצ"ל ראש ישיבת נוההרדוק - שעדליץ

הארות מוסריות

נולד בשנת תת"ג בעיירה אישישאק שבליטא, בהגיעו לגיל המצוות שם פעמיו לנוההרדוק אל הסבא מנוההרדוק לשאוב שם תורה ודארה. בפנקסיו שנמצאו לאחר פטירתו נמצא רשום שכבר בגיל י"ד קיבל על עצמו ללמוד כמה שעות ברציפות, מיעוט אכילה ושכירת המדות. על רקע פעילותו למען הצלת תלמידי הישיבות מצפוני הצבא הרוסי, נאלץ לברוח מחדסה והגיע לפולין. בשנת תרפ"א נתקבל כראש ישיבת 'בית יוסף' בשעדליץ, ושיעוריו בתורה ובמסור היו לשם דבר. שיחותיו המוסריות משכו גם ציבור גדול מבני המקום, שנהנו מאמרי פיו. בתקופתו היתה הישיבה בשעדליץ כשיא תפארתה. בשנת תרצ"ג עלה לארה"ק, ושנה לאחריה ייסד את ישיבת נוההרדוק בחיפה. לאחר מכן נתמנה כר"מ ומשיגה בישיבת 'תפארת ישראל' בחיפה. נכתבש לשיבה של מעלה א' אב תשל"א.

השאיר אחריו בכתובים חידושי תורה על מסכתות הש"ס ושיחותיו המוסריות. לפנינו כמה נקודות מוסריות (שבהם מזכיר פנינים מחבריו אריות שבחבורת נוההרדוק) שקראם בשם 'הערות', וכמו שמזכר כאחת משיחותיו, שכל דברי המוסר המה רק הערות לעבודת הכורא ית"ש, כי לא המדרש עיקר אלא המעשה, ולכן העיקר היא בשכירת המדות ועבודת השי"ת, ומידי פעם מתחזקים בה ע"י כמה הערות.

נח נד ביידי וויינפראג

צער על מה שיש לו כאב, וזהו כאב שכלי. ובמדות האדם: הצער טבעי יש לכל אדם, שהבעל כבוד יש לו צער בעת שיחסר לו הכבוד, וזהו כאב טבעי. אבל הכאב השכלי, שיהיה לו צער על מה שיש לו צער מהמדות (הערות), זה לאו כל אדם זוכה לזה, אלא מי שעובד לתקן מדותיו.

ח. כמו בכל האומניות צריך ב' דברים, א' טוהח לימוד האומנות, הב' כשיחזק האומנות צריך לו לעשות האומנות כדי שישתכר. כן בעבודת ה' צריך לו: א' ההכרה איך לעבוד על שלימות, הב' עבודת השלימות ממש.

ו. כמו בדרכי העולם שיש דרך גדול כמו מסלת הברזל, ועד צריך שיהי' לו דרך מביתו ועירו אל הדרך הגדול, ודחינו מסלת הברזל. כן בעבודת ה' יש דרך כללי שהוא דרך התורה, הב' צריך לו שיהי' לו דרך לפי מדותיו וטבעו המביאו לדרך הגדול. שבלי דרך אי אפשר לבוא לדרך הגדול.

ז. מה שהקשו הראשונים (עיין רשב"ן דברים ה. טו) שגבי שבת כתיב במקום אחד שהוא זכר ליציאת מצרים, ובמקום אחר כתיב זכר לבריאת העולם. אפשר לתרץ, שיום לשבת הוא זכר ליציאת מצרים, כמו צינית, תפילין ומחזה. אבל מה שבחר

א. אמרו משמ"י והגרא ז"ל, כשבאו לפניו תלמידיו, כמו ר' חיים מהאלזין וכדומה, ללמוד ממנו, התחיל עמדם מא"ב ואילך, הגם שהיו גדולים בתורה. וההערה מזה שלעשות יסוד חדש צריך להתחיל מתחלה לגמרי.

ב. משמ"י דר' דוד בליאכער שליט"א [זצ"ל] משל זה, אם יבוא על ב' דואר מכתב, וכתוב על הארבעסע ששיין להורב פלתי, בדאי שמביא המכתבים יבקשנו בין רבנים, ולא בין אנשי השוק. כמו"כ הנמשל, שהתורה הוהירה הרבה אזהרות, שבראשונה כיוונה על אנשי התורה והיראה שהם מתעסקים בה, ואח"כ על אנשי השוק. ואנשי התורה טועים שתושבים שבראשונה כיוונה התורה על אנשי השוק, ואח"כ על אנשי התורה.

ג. האדם במצבו דומה כמו שיושב בתוך עיגול גדול אפילו על כמה פרסאות, ונראה לו שהוא אדם תפשי, אבל כשהפץ ללכת מחוץ למעגלו וראה שהוא קשור. כן האדם כל התפתחות שלו בתוך עיגול המדות, וכשהפץ לעשות דבר מחוץ עגול מצבו אינו יכול, מפני שהמדות מעכבין.

ד. בכל כאב וצער יש ב' דברים, א' שמצטער מה שמצער לו הכאב, וזהו כאב טבעי. הב' שיש לו

"מאזני דק" לא מצינו בשאלותיכם כתי' ממשלות וכן הוא מפי השמועה כאשר כתבנו ודעו כי משלים אלה יש בהם מוסרי' ולמודים שאומ' באלו מפי החיות כגון כתב של המדיין שנקרא בלילה ודימנא שיש בו מוסרים ודברי חכמה ומליצה בכלל משלים של חיות ובאלו משלות שהיו לו לר"מ היה בכל א' מהן מוסמך על מקרא שדומה לטעמו וכן הם מושלים מעשה בשועל עליו הארי → לאלו א"ל השועל מה יש לי בידי להשיעך? אבל אני מראה אותך אדם שמתן שאלה עורף ושבע ממנו! והיה שם גומץ מכוסה ואדם יושב מאחוריו כיון שראה הארי אמר לשועל הריני מחירא מחפלתו של זה שלא תכשילני א"ל שועל אי אתה מחירא ולא בך ולא בן בך מגיעו העין עכשיו תשיע רעבונך ועד בן בך זמן הרבה. תפחה הארי וקפץ על הגומץ ונפל שם. בל לו שועל ועמד לו על שפת הגומץ מציץ עליו וא"ל הארי הלא אמרת לי שאין הפורענות בזה עליך אלא בן בך נתפס בה? א"ל השועל כבר יש עון על אבי אביך שאתה נתפס בו א"ל הארי אבות יאללו בשר ודמי בניס תקבינה א"ל שועל ולמה לא תשבת בן מבראשונה ונמה ונמה מתי מוסר יש במשל הזה:

סימן יד ועוד לו: ושאלתם והא דאמר ר' אליעזר כשנכנסו חכמי' לבקרו היה שונה ש' הלכו' בנטיע' קישואין ואמרי לה שלשה חלפים ובקשחם לידע אם נתפרש מן ההלכות ההם וכילד היה מעשה בנטיעת קישואין ועקירתם אלו מהלכות כשפים והיו יודעין שזה המקום בחורה להמית את המכשפים נגד הדבר לגלות מה הם המכשפים למען ידעו מה הם הורגים ולולי כן מאין היו יודעים מהו מעשה שורגים עליו ומהו מעשה שאין הורגים עליו ונתן משה רבי' לסנהדרין בקבלה הלכות כשפים ולמדס אותם ולפיכך נתיב לא תלמד לעשות אבל אתה למד להבין ולהורות ואמרו אין מושיבי' בסנהדרין' אלא בעלי חכמה ובעלי קומה ובעלי מראה ובעלי זקנה ובעלי כשפים ויודעי' בשבעים לשון' שלא יהיו הסנהדרין שומעי' מפי החורגמן ומאלו ההלכות היה שונה ר' אליעזר בעסק נטיעת קישואי' שנראית שדה כולה מלאה קישואי' במלין ובמלין אחרים יעקרו וגם אותות של נביאים סנהדרין בודקי' אותם ואין נביא אלא שמקובל בסנהדרין' ושמנו אין דין לא את השופט ולא את נביא השקר ולא את כהן גדול אלא ב"ד של ע' ואחד ועכשיו שאין לנו ארבע מיתות לא נרצה ללמדס בקבלה שלא יהיו תקלה ויש מהם מעט סודות מוסרי' ביד בייחוס של אותם חכמים ויש ברית בחרם ב"ד שאין למסר

היה הדבר כמו שהם אומרים לא היה פטור אלא בשעת נשיאות כפים שהעוסק במטה פטור מן המטה ואין אנו צריכין לכל כך שיכול הוא להסיר את המטה מעל אנבעותיו ויחזיר אותה אחר הברכה אבל מה שאלמו לעין האשה בודאי ק הוא ישראל שגירש את אשתו יכול הוא להחזיר אותה ומשום ק אינו ממחין אלא יום א' שמת ימלא מי שיתיר את שבעתו ואם לא ימלא בלוחו יום יגרש יום ב' ואם ימלא לאחר גירושין מי שיתיר שבעתו יחזיר אותה אבל הכהן אם גרש אינו יכול להחזיר לעולם ומשום ק ימחין שני ימים: סימן יב שאלה וענין השערה הזכיר ואמר הכי: מה שאלתם לענין קיבת נכרי ואמרתם דשמיע למן דאית מאן דשרי ותמחם מהיך שרי והא אן מקלה טרפה אסרי' מק"ו דרבא כו' וגם אנו תמחם עליכם והלא בסוף הדין פירקא דמחמי' קא פסקי' בהדיא והלכתא אין מעמידין בעור קיבת נבלה אבל בקיבת נבלה ובקיבת שחיטת נכרי ובקיבת כשרה שינקת מן הטורפה מעמיד' וכ"ש בקיבת טריפה שינקת מן הכשרה מ"ט דחלב המכוס בעור הקיבה פרשא בעלמא הוא והאי ק"ו דרבא לדברי המשנה הראשונה הוא דאית ליה קיבת נבלה אסורה אבל למשנה אחרונה מלבי שריין וליכא ק"ו והיינו דאמר לא קשיא כאן קודם חורה וכאן לאחר חורה ומצינו בגמרא כס טעות כאן קודם חורה ולאחר חורה ולאן הכי הוא אלא קודם חורה ולאחר חורה ומיפרשא בע"ז בענין שאל ר' יעמאל את ר' יהושע מפני מה אסרו כו' אמר לו מפני שמעמיד בקיבת עגלי ע"ז/כו' וזה קודם חורה ולאחר חורה ושאלתם לפרש לכם ומשנה לא זה ממקומה הכי פי' כיון דאקשי' אהא דחק טרפה שינקת מן הטורפה קיבתה מותרת מהא דקחתי רישא קיבת נבלה ושל נכרי אסורה ופריך רב חסדא ולא קס פירווקי' והדר פריך ר' יוחנן אמר ר' יוחנן לא קשיא הא דקחתי רישא קיבת נכרי אסורה קודם חורה שנה ר' והדר חא לטעמא דר' יאושע אמר חורה דהתיר קיבת נבלה וחנא סיפא טרפה שינקת מן הכשרה קיבתה מותרת דשמעין מינה דקיבת נבלה שרייא ולא חקנה לרישא דמחמי' אלא כדקיימי קיימי ומשנה לא זה ממקומה:

לדינא האני ו"ל

סימן יג ושאלתם אמר ר' יוחנן ש' ממשלות שועלים היו לו לר' מאיר ומכלל לא עלה בידינו אלא ח' אבות יאללו בשר ודמי בניס תקבינה' ואמרי לה

מי שחרק את חברו בלחם מן לחותו עד שיחברר מה שאמ' על צד הפרס בין על שאמר בדרך דרך עדות כגון שנחכוון להעי' לשח אש או פמיה עדות גמורה מתא עד אחר מלקין אותו כמי

הם כל מי שהעיד יחיד בדבר אם מנדיק ליה דהא שם רע דן הוא בחלמו' דכתי' לא יקום יב טעמא ועל כך מנדיק ליה בענין טוביה שהעי' עליו גזר פניה חטא חגור מונגד אמרו דת פליה וכתיב לא יקום עד א'

על אלו עבירה מחייב מלקות ושובה כל עבירות שבתורה לאו לי ומה שהוא איסורו מדרבנן דרבנן:

סימן סדן באלו העצמים כגון בלע בקדרה היאך הדין בהם ומה בשמים או אין אומ' רק בלע במחין בכלי שני וכ"ש בכלי שני וצב ויכנס בחוך התבשיל חמור האוכל מלה לוקה חמס מן השרי' בקדרה משליך אותו בן שהיה חס בין שהיה עין בן חבשיל שיעורו כשאר איסורין מה שערבה בבגד אם אין בשר ואינו חושש משום שחלת ואינו מקדש מה שנערבה ומה שנהגו הנשים להפריש ולא לא שלא תשחנה חורת חלה וכל הדין:

דאית למקלה הגאונים שאומרי' על יד וק מי ששבע על אשתו חת תמחין עליו יום א' וביום ה' כן ימחין אותה ב' ימים בלויס בין כהן לישראל בשני על שיקר חשובה זה שאמרו בן חפיל' של יד נראין הדברי' שיהא פורש את כפיו ואלו

יעקב אבינו ליקח משכון
אין צטום הוא שיצא מ
חדל בדרך חזרתה,
שענונומינו הרעים עו
שנבות נוטלים אלנו מ
שענונומינו הרעים יום
כי עדיין לא בא, ולכן
לעיל.
ואמר על פי מה
אלהינו המשכון הבגד
הנקרא סויל"ק כיון ש
בהגיע קרוב לזמן יום
שהמשכון שלו וציקש
שילווה לו את המשכון
יום ממר ישלם לו מה
שהוא רק על יום אחד
גם עכשיו צטום גדול.

וזה פירות 'הנה את
[וגו'] לפני צוא יום
דווקא יום אחד מקודם
אלהי צלא וי"ו, כי
המשכון היו"ו הגי'.

מעסקיהם לקבל פנים למשיח נדקינו. אמנם
כשהיום אם בקולו תשמעו, ממילא לא יהיו
מקוששים צהלי האמן והיו פנוים לקבל פני
משיח נדקינו, ולא יהא צריכים לצאת אליהו
מקודם, מצינים אחס אחי, עד כאן לשון הרב
הקדוש, ודברי פי חכם חן מא.
שפתי צדיקים, בהעלותך
הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא
לפני בא יום ה' הגדול והנורא (ג).
(כג). והקשה אדמו"ר הרב הא' נאמן ג"ע
מו"ה לוי יצחק וצוק"ל מברדישוב הא'
אמר צדאשית רעהב והציאו הצעל הטורים
צפרת פתח (במדבר כה, יב), וזה לשונו: וכן
אליהו כחצ חסר וי"ו, יעקב מלא וי"ו, שנטל
וי"ו מאלהיו למשכון עד שיצא עס המשיח
ויגאל את צני, [וזהו] יגל יעקב ישמח
ישראל (חזקים ד, ז). ואם כן נמצא עד שלא
יגאל ישראל נקרא עס אליהו אליה, [וזהו] האריך
כחצ נקרא הנה אנכי שולח לכם את אליהו,
והנה ליה למיכתב הנה אנכי שולח לכם את
אליה [וגו'] לפני צא יום ה' הגדול, כי עדיין
לא צא הגואל?

אך הקשה עוד קושא אחת, מה היה נהרץ

מא. ראה ביישישים חכמה שמביא דרוש זו עם הוספה: "זהו שאמר רש"י הקדוש (תהלי
אורך ואמיתך", את המשיח ואת אליהו, כי ישראל יהיו זכאים ויבואו אליהו ומלך ד
אורך קודם".

מכ. אינו שם. וראה מדרש טעמי חסידות ויתירות (אוצר מדרשים, ע' 197 טור ב).
מג. נציב דחלא בפסוק בחוב 'אליה' בלא וא"ו.

זכריה

לזונו, כי עיקר מגמת נפשינו שיהיה נעשה
לזונו ציצת משיח נדקינו במהרה צימיו
אמן, ולזונו עדיין לא נגמר, כציכול אין השם
יתברך נקרא בשם הקדוש 'יהיה'. שכל לעמיד
אם ירעה השם במהרה צימיו אמן ציצת
משמנו יהיה שמו הקדוש 'יהיה', כי יהיה
נמחווה לזונו.
ונמצא הפירות הוא 'ציוס' ההוא' כשנפעל
פעולה שלמה ציצת הגואל, יהיה שמו שמו יתברך
השם 'יהיה' שנמחווה לזונו. וזו ציוס ההוא
יהיה ה' אחד ושמו אחד במהרה צימיו אמן.
אמרי צדיקים ד, ב

מלאכי

אנחנו מצינים אחס אחי למי צלחת צריך
אליהו לצא יום אחד לפני משיח נדקינו, כי
אחס צני העולם טרודים מאד בעסקי היות
העולם, זה בסחורו וזה צמלכמו וכו',
ומגושמים מאד ומקוששים מאד בהצלי האמן,
וכשיצא משיח נדקינו פתאום, לא יהא להם
שום הכנה להיות פנוים מעסקיהם ולצאת
המות כבדי שיכולין להקציל פני משיח נדקינו,
לזה צריך ציצת אליהו יום אחד קודם לצבר
כבדי שיהא לכם הכנה ושעת הזמנה לפנות

ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד (יד).
ט. וקשה איך שייך אלל הקב"ה השם
'יהיה', כי צלמרו היה הוה הוא עד עולמי
עולמים, עד אין סוף צריך הוא וצריך שמו,
ועל לזוה דבר נאמר השם הקדוש יהיה?
ונראה כי שם זה נקרא השם יתברך צורא
כל עלמין וסובב כל עלמין, כאשר הצדיק מושל
צדאח אלהים (שמאל ב, ג), ונמחווה לזון
הצדיק, כאמור מי מושל צי נדיק, לו כציכול
נקרא הקדוש צריך הוא השם הקדוש 'יהיה',
פירות שנמחווה לזון הצדיק. אך עמה
נענונומינו הרעים צומן הזה שעדיין לא נמחווה

הנה אנכי שולח לכם וכו' (ג, כג). נימא
מזהב הצדיק וכו' מברדישוב וי"ל,
מזקה מפיו הקדוש צעת שהיה מיסב על
השולחן הטעור בעטורה, פתח ואמר להמסובין,
נצין מאמר הגמרא (סנהדרין צח, א) ששאלו
אחמרי צא מר, והשיב היום אם בקולו תשמעו.
וקשה איך אפשר לצא היום אם בקולו תשמעו,
הרי לא צא אליהו מאחמור, והכחצו העיד
באמרו (ראה עריות פ"ח מ"ז) הנה אנכי שולח לכם
את אליה הנביא לפני צא יום ה' הגדול וכו'?

מ. על פי גמרא מועד קטן טו, ב.